stripschrift

F. 1.- Bfr. 15.-

No 3

INHOUD :

pag I	STRIP '68
" II	Tafelrede Prof.Mr.L.G.A. Schlichting
" III	uitreiking Gouden Schicht
" IV	Besprekingen
" V	Eric
" VI	
" VIII	Cartoon Willem
" IX	
" X	Artikel R.T.P. + mededelingen
" XI	Nieuwtjes etc.
" XII	
" XIII	Nederlandse dagbladen
" XIV	
" XV	Nageschrijf + mededelingen
" XVI	

eerste jaargang
nummer drie
juli 1968

redaktiesecretariaat
C.J. Aarts
Singel 500
Amsterdam

redaktie :
C.J. Aarts
Hans Lodders
Wim Noordhoek
Jochem Smid
T.M.F. Steen

Grafische vormgeving :
Frank H M Vander Heul
Hans Lodders

Druk :
Drukkerij Sneek/OUTCH

Medewerkers aan dit nummer :
Erik Akkermans
Serge Bertram
Bram Bruins
Jan Willem van Erp
Hans G. Kresse (omslag)
J.J. Nieuwstraten
Prof. Mr. L.G.A. Schlichting
Willem (cartoon)

2. Adressen bestuursleden:
   P. Hans Frankfurther, voorzitter
   Sloterweg 1212, Amsterdam.

   R. Richard, secretaris
   van Tuyll van Serooskerken-weg 79, Amsterdam.
   Tel.: 020-718415.

   H.R. Mondria, penningmeester
   Tevelingshof 8, Leiden.
   Giro: 1513000 t.n.v.
   de penningmeester van
   Het Stripschap te Leiden.
   Bank :

   K. Helderman. adj. secretaris, Zocherstraat 60'''', Amsterdam.
   Tel. overdag: 020-247604
   's-avonds; 020-168214

3. Adres redactie-secretaris: Stripschrift:
   C.J. Aarts
   Singel 500, Amsterdam.

4. Het Stripschap is bezig een documentatiecentrum op te richten:
   Alle Materiaal op stripgebied, dat u aan dit centrum wilt afstaan, zullen wij graag bij u komen halen.

5. De contributie bedraagt minimaal ƒ 5,- over 1968 en die over 1969 minimaal ƒ 10,-. Wilt u deze, indien nog niet betaald, overmaken op giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap te Leiden, als het mogelijk is graag over beide jaren samen.

6. Zolang de voorraad strekt kan men bij de penningmeester nog oude nummers van Stripschrift bestellen voor ƒ 1,25 per besteld exemplaar, inclusief porto, uitsluitend door tegelijk met het overmaken van het verschuldigde bedrag op giro 1513000 t.n.v. de penningmeester van Het Stripschap te Leiden duidelijk op dit girobiljet aan te geven welk(e) nummer(s) men wenst.
   Bij grote vraag bestaat de mogelijkheid dat U een nummer zonder omslag krijgt toegestuurd.
   Nog beperkt voorradig zijn de nrs.: 0, 1, en 2.

7. Leden, die nog geen enquete-formulier hebben ingevuld, worden verzocht dit alsnog te doen; Dank U!
   Wie geen exemplaar meer in zijn bezit heeft, zal op zijn verzoek gaarne één worden toegestuurd.

MARTEN – ERELID – TOONDER – STRIPSCHAP

De uitreiking van de GOUDEN SCHICHT door Prof. Mr. L.G.A.Schlichting aan Marten Toonder

Prof. Schlichting: Nu rest mij nog, dames en heren, een aangename taak; want een bijkomstige maar belangrijke drijfveer waarom ik graag aan deze bijeenkomst heb willen deelnemen, is dat ik daarbij de schepper van Rommeldam en deszelfs bevolking mocht ontmoeten en hem het erelidmaatschap van deze vereniging opdragen. Ik ben zelf sinds jaren een vast lezer van Bommel's belevenissen, overigens altijd per dag, nooit in boekvorm, en wat ik hiervoor over strips in het algemeen heb beweerd, is voor een niet onaanzienlijk deel dan ook op de reflektie t.a.v. die lectuur gebaseerd, daarbij in acht genomen dat in deze vertelsels het geletterde gedeelte zowel in feite als in mijn consumptieve aandacht relatief groot is. Er zijn over dat onuitputtelijke beeldverhaal al enkele studies gemaakt, en een ervan houdt zich bezig, meen ik, met een ontwikkeling die volgens de auteur in het karakter van de heer Bommel zelf te bespeuren zal zijn, en ik hoop, mijnheer Toonder, dat u hem goed in de hand houdt. Ongetwijfeld heeft iedere lezer min of meer zijn eigen bewuste of onbewuste interpretatie van figuren en gebeurtenissen, zoals een ieder zichzelf op zijn omgeving en op eigen wijze zich ermee identificeert of erin projecteert. Misschien mag ik proberen iets van mijn eigen spontane en onwetenschappelijke interpretatie te berde te brengen: de wereld van Bommel is bijzonder genuanceerd en veelzijdig, maar voor mij is het vooral een sociologisch bepaalde wereld; waar de moderne sociologie het maatschappelijk leven kenmerkt als een rollend spel, zien we in Rommeldam de rollen nauwkeurig gefixeerd en het zijn blijkbaar de rollen van maatschappelijke kategorieën in hun geheel: Grootgrut is overduidelijk de ekonomie in al haar eenkennige nijverheid; Dickerdack het gezag, goedmoedig in ruste, exploderend op de lichtste prikkel; hij is voor mij overigens degene die ik het liefst in levende lijve ontmoeten zou. De wetenschap, waarmee ik dan te maken heb, is klaarblijkelijk gespleten in Sickbock en Prlwytzkofsky- zo moet het uitgesprolen worden- die ten goede of ten kwade neigen. Dorknoper en de politie; de rollen zijn even markant als standvastig; iedere reaktie is eigenlijk van tevoren voorspelbaar, dat het ideaal van de sociologie is. Tom Poes vind ik minder eenkennig; ik heb ergens gelezen dat hij een naargeestig ventje zou zijn. Hij is overal bij is achterdochtig, steekt overal zijn neus in, komt ook overal wel achter, maar meestal te laat, en zijn kommentaar beperkt zich vaak tot een "hm". Ik vraag me af of hij de intellectueel voorstelt. Zijn tegenvoeter is Joost, die nergens weet van heeft, maar de enige die werkelijk iets presteert, nl. onder alle omstandigheden en in de kortste keren een smakelijke maaltijd op tafel te brengen, waarmee so menige geschiedenis op prettige wijze eindigt. Hieper en Super behoef ik niet te noemen, dit tweetal is wat geheimzinnig; hoe duidelijk ze ook gemarkeerd zijn als doorgevoerde boeven, men toch altijd een rest van deernis en medeleven met hen kan opbrengen; en dat het ook niet het uiterste plezier is om boef te zijn blijkt uit hun avonturen. Over deze duidelijk gemarkeerde wereld steekt dan telkens een storm op, ergens vandaan, vaak geheimzinnig en niet helemaal verklaarbaar of verklaard, en in die nieuwe stormwind ageren dan alle rollen dan weer precies typisch zoals men van hen verwachten kan. Dat geldt ook voor Bommel, maar wat is Bommel; ik heb mij dat afgevraagd, en ik heb een vergeling gevonden met de figuur die aan het eind van de 18e eeuw in de geletterde wereld gangbaar werd, nl. de goede wilde, le bon sauvage, de argelose primitieve mens, Candide bij Voltaire, voor wiens onbevangen blik alle conventies en complicaties van de beschaafde wereld zich oplossen en doorzichtig worden. Bommel lijkt me nu daarentegen le bon civilisé, de argelose beschaveling, die alle conventies en complicaties van de beschaving, alle vooroordelen in zijn natuur heeft opgezogen, en wiens blik bevangen is door alles waardoor die beschaafde blik bevangen kan zijn; argeloos in ieder voor oordeel, in iedere chablone en in ieder complex. Ik geloof niet dat het lezen van Bommel's avonturen zich ooit met een van die vele figuren identificeert, maar niemand, dunkt me, ontkomt er aan zich afwisselend dan met die, dan met een ander, een klein beetje één te voelen of zich daarin te herkennen of misschien anderen in zijn omgeving daarin te herkennen, wat dan toch een eerste stap tot zelfherkenning zou moeten zijn. En daarmee stapt men dan ook met de lectuur van deze strip telkens een klein stapje buiten de rol die men in de effektieve maatschappij te spelen heeft. Ik hoop, mijnheer Toonder, dat ik u met deze spontane interpretatie niet heb ontsteld, ik zie u het voorhoofd een beetje fronsen, en het zou me niets verwonderen als u zei: de gedachten van een heer zijn ondoorgrondelijk. Aan het slot heb ik kan het genoegen u het erelidmaatschap van deze vereniging te mogen opdragen en tevens om u een klein symbool te overhandigen, een "Gouden Schicht", met de wens dat die nog lang door u in ons land zal blijven rollen.

Marten Toonder:
Professor Schlichting, ik ben u buitengewoon erkentelijk voor uw woorden. Ik was helemaal niet voorbereid op wat er hier zou gebeuren, dus ik ben een beetje sprakeloos natuurlijk ook, maar ik wil u verzekeren dat speciaal een bepaald facet van wat u zei mij veel goed heeft gedaan. Toen ik begon met dit gekke vak, toen hebik dat serieus bedoeld, maar er was een zeer lange tijd van, laat ik het noemen, miskenning, en dit is eigenlijk voor het eerst dat ik wetenschappelijk hoor vastgesteld dat het niet infantiel was wat ik deed. En dat doet me natuurlijk buitengewoon veel genoegen. En met des te meer genoegen wil ik die benoeming aanvaarden, wel met enige schroom natuurlijk, maar ik ben een pionier en dat erken ik met valse bescheidenheid, en daarom neem ik deze benoeming graag aan, evenals de Gouden Schicht die ik buitengewoon mooi vind. Maar ik wil dat dan toch doen namens al die mensen die in een sfeer van infantiliteit dat werk hebben voortgezet, omdat het nu voor het eerst wetenschappelijk erkend is. Dank u wel!

Besprekingen

Het is in Nederland niet de gewoonte dat nieuw uitgebrachte stripboeken als recentie-exemplaar naar bladen worden gezonden. Er wordt zelfs ternauwernood reclame voor gemaakt. Dat heeft tot gevolg dat aan de ene kant het publiek zeer slecht geïnformeerd wordt over wat er zoal aan strips te krijgen is en de kwaliteit daarvan, en aan de andere kant dat de stripmakers voortdurend in het ongewisse blijven over hoe hun produkten worden ontvangen. Strips zijn - zoals popmuziek dat vroeger was - een door de dag- en weekbladkritiek vergeten genre. Wat er al over geschreven wordt komt terecht in curiosa-rubriekjes, die hiervoor meestal een verbaasd lacherige stijl hanteren.
Ik wil hiermee niet zeggen dat de strip als literair genre serieus genomen zou moeten worden, want geen enkel literair genre moet serieus genomen worden. Waar het op aan komt is dat er een gebrek aan informatie bestaat zowel bij de makers als bij de lezers. Onderstaande besprekinkjes zijn dus niet bedoeld als modieus kleingoed, maar enz.
De nieuwste Lucky Luke ligt al een aantal weken vrij onopgemerkt in de winkels en heet Tortillas voor de Daltons. Morris en scenarist Goscinny hebben de Daltons weer eens laten ontsnappen en na enig tegenstribbelen verklaart Luke zich bereid de fab-four uit Mexico te gaan ophalen. Het is niet een van allersterkste Luke's geworden. Daarvoor heeft Goscinny de kansen die de Mexikaanse setting biedt teveel laten liggen en zitten er wat teveel flauwiteiten in (b.v. de verwerking van het taalprobleem).Maar toch is er weer veel te genieten, met name aan het optreden van vertrouwde bijfiguren als de hond Rataplan en de kleine Joe Dalton. Morris' tekenstijl wordt steeds inventiever; de fysiek van de vier Daltons buit hij schitterend uit, bijvoorbeeld met onder de scheidsbalken doorlopende prentjes en door ze op het eind van het verhaal gitaren in handen te geven. Ook onderbreekt hij de meerkleurenplaatjes regelmatig met in twee kleuren gehouden afbeeldingen wat zeer verlevendigt.
Morris & Goscinny, Lucky Luke 31 , Tortillas voor de Dalton *f* 3,25.

De nieuwe Asterix ligt er ook al een tijdje. Het is het derde in Nederland gebundelde deeltje, Asterix en de Gothen. Wat me aan Asterix opvalt is dat de opzet eigenlijk nu al te smal blijkt voor zoveel delen als blijkbaar nog moeten komen. Van die toverdrank is de lol nu wel af. De Galliërs winnen toch altijd. De bijfiguren komen - behalve Obelix en de druïde misschien - ook in dit deel wat mager uit de verf (dat van die bard die niet zingen kan weten we bijvoorbeeld nu wel). De Gothen zijn in dit boek natuurlijk domme duitsers, die hun balloons met gothische letters opvullen en elkaar alslchten terwijl de Galliërs lachtend toekijken. Samen met de als steeds steenkolenlatijn sprekende Romeinen zorgen zij ervoor dat ook dit deel de francofiele snob voldoende aanknopingspunten biedt.
De tekenstijl van Uderzo vind ik heel geraffineerd, maar wat gladjes en minder inventief dan die van Morris, die veel meer metkleur (zie boven) weet te doen en er ook vaker leuk uitspringt met een wat grotere prent. Toch is dit deel als geheel beslist leuker dan het voorgaande (Het Gouden Snoeimes).
Uderzo & Goscinny, Asterix en de Gothen, Gefll. Pers, *f* 1,90.

Wim Noordhoek.

ERIC de NOORMAN

een verslag door J J. Nieuwstraten

1. WERKWIJZE
Zie Stripschrift 2, blz. 15

2. ONTSTAAN, ONTWERP EN OPZET.

In 1945 werd de strip-bestseller ERIC DE NOORMAN na zakelijk overleg tussen Marten Toonder en Hans G. Kresse geboren. Indien er sprake is van een studio-ontwerp, doelt men vaak op het LEGENDARISCHE ATLANTIS-GEGEVEN van Toonder. Doch aangezien de terminologie "studio-ontwerp" een verkeerd beeld zou kunnen geven, deelt de heer Kresse zelf mede:
ERIC DE NOORMAN is onafhankelijk van ATLANTIS ontstaan. De eerste -plus minus- 20 strips getuigen daarvan. Gelijktijdig was ik toen bezig voor Toonder aan een ANDERE STRIP - DE STEEN VAN ATLANTIS, waarin de hoofdpersoon een man uit Atlantis was. Hiermee wilde ik niet verder gaan, waarna Toonder mij zijn "opzet" van Atlantis min of meer "cadeau" heeft gedaan".Kresse zag meer in "gewone" avontuurlijke reizen naar de uithoeken der wereld. Alhoewel hij het liefst langere verhalen produceert, zijn de korte vertellingen over dit stripfenomeen ook zeer de moeite waard. Het plotten deed de schrijver niet altijd alleen. Zo zijn b.v. de ideeën voor DE ZWARTE RUITER en DE BOOG VAN ALLARD afkomstig van W.Dijkstra, terwijl hij ook een grote steun voor zijn historische romans in beeldvorm had van D.M.Huizinga. Kresse maakte zich de figuur van ERIC DE NOORMAN eigen in de "Goudreisperiode" (De Valse Koning, HET WAPENGERICHT t/m DE ZOON VAN ERIC). Zijn hoogtepunt bereikte hij in de mythen-en sagen stijl (de "zwaardverhalen" e.a.) De schrijver/tekenaar-die tekenen als het werkelijke corveer beschouwt -groeit met zijn scherping mee in vaak levensechte situaties, die toch tot de verbeelding spreken. En..... de avonturen van ERIC DE NOORMAN zijn bovenal geschikt als jeugdlectuur.

3. SPRAAKVERWARRING.

Daar men zich bij de uitgaven van Nederlandstalige boekjes over DE AVONTUREN VAN ERIC DE NOORMAN niet altijd hield aan de originele titels, komt men zowel op Vlaamse - als op Nederlandse publicaties onderling afwijkende benamingen tegen voor dezelfde vertelling. Deze manier van presentatie heeft bij geïnteresseerden een spraakverwarring teweeggebracht. In deze ERIC-TITELBESPREKING zijn door tekenaar/schrijver H.G. Kresse de titels genummerd en in de juiste volgorde geplaatst. Over andere benamingen zegt hij: "Alle andere vermelde titels zijn hetzij subtitels voor die verhalen, welke door hun lengte over twee of meer boekjes gespreid moesten worden, hetzij Vlaamse "vertalingen" en in dit laatste geval werd dit eenvoudig gedaan, zonder mij om toestemming te vragen". Volledigheidshalve: Het bovenstaande slaat ook op enige Nederlandse uitgaven.Indien de in dit ERIC-verslag genoemde titels in volgorde van nummering worden neergeschreven, verkrijgt men een "compromis-titellijst", die met de verdere tekst mogelijk enig licht in de hier omschreven duisternis kan brengen en wellicht als leidraad in deze materie kan dienen. De onverkorte, ongekuiste Vlaamse reeks start al met een splitsing van De Steen van Atlantis; n.l.: De Reis naar Atlantis; De Ontvoering van Winonah; De Strijd tegen Kirasso; en De Wraak van de Egyptenaar. In tegenstelling tot de uit 52 boekjes - en twaalf recente niet in boekvorm uitgebrachte verhalen- bestaande Nederlandse serie, waarin- ten onrechte - na 1 DE STEEN VAN ATLANTIS; 5 DE ONDERGANG VAN ATLANTIS volgt, nu eerst 2 DE SULTAN VAN AKAIIM;3 HET WATER DES LEVENS (= Ned.: De Geheimzinnige Bron) en 4 HET STENEN AFGODSBEELD (= Ned.: Het Stenen Beeld). Hierna in beide uitgaven: 6 SCHIPBREUKELING IN ROME (= Ned.: Gevangenen der Romeinen).
Kresse: " De Hollandse boekjesnummering klopt niet. Aangezien er -vooral- in de eerste verhalen (Atlantisperiode) enorm gesneden is. Op de originele tekeningen zijn de verhalen doorgenummerd. De Hollandse boekjesuitgave heeft deze nummering er -vanwege de te grote lengte- afgesneden en de boekjes apart genummerd." In 7 DE VALSE KONING komt Eric in zijn vaderland terug om van daar uit aan zijn 2e wereldreis (Goudland) te beginnen. 8 HET WAPENGERICHT (= Vlaams: De Moordenaar van Koning Wogram, welk verhaal tevens -Vlaams- Het verzoek van Tovenaar Lauri: weergeeft.

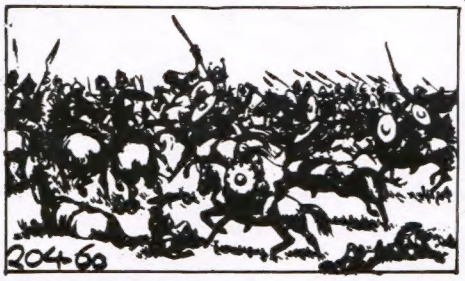

9 HET GOUD DER OZMECS (= Vlaams: De Zonaanbidders). 12 HET GEHEIM VAN HET GRAFGEWELF is in de Nederlandse versie geen afzonderlijk vérhaal, doch maakt deel uit van Het Goud der Ozmecs (in één boekje met Het Wapengericht). Hierna -alleen Vlaams- 10 DE DODENRIDDERS en II DE WONDEREN VAN MU (Ook bekend als De Woudkoning: zie het voormalige weekblad Tom Poes)- De volgende delen in beide uitgaven: 13 HET RIJK VAN HET MIDDEN (= Vlaams: Eric in het Hemelse Rijk) en het vervolg daarop in 14 STORM OVER CHINA. In de Vlaamse reeks is 15 DE ZOON VAN ERIC; genaamd: Het Duivels Verbond, terwijl in beide uitgaven gewerkt werd met een NIET-ORIGINELE-SUBTITEL, n.l. Vlaams: De Strijd om het Goud; Ned.: De Strijd om het Recht. Hiermee eindigt de "Goudreis". In beide series: 16 DE ZWARTE RUITER; en 17 DE BOOG VAN ALLARD. 18 DE KONING DER STEPPEN is in de Vlaamse reeks verdeeld in De Koning der Steppen, en Het Einde van Toeghir. 19 HET TYRFING-MYSTERIE. 20 DE TWINTIG LAATSTEN. 21 STRIJD OM HEIDRUN. 22 DE PRIJS DER WRAKE heeft een Vlaams vervolg in: Het Geroofde Koningskind. 23 DE VLOEK VAN HET GOUD. 24 HET MOERASMONSTER. Hierna volgt een trilogie 25 HET LAND DER DUISTERNIS, waarvoor Kresse later zelf subtitels maakte n.l.: DE WOLVEN VAN SCORR; HET VERBOND DER GROENE DOLKEN; en HET GEHEIM VAN DE VERBODEN STAD. (Vlaams: Het Verbond der Dolken; en De Verboden Stad). 26 DE BURCHT VAN MYRKVEN (= Vlaams: Het Geheim van de Drakkar).
Het verhaal over: DE GEBROKEN PIJL, dat alleen -met De Verboden Stad- in een Vlaams boekje verscheen, vergat Kresse tijdig te nummeren, maar omdat het niet uit de serie gelaten kon worden, werd dit later nummer 26a. 27 DE HEER DER HERULI. Dezelfde procedure als bij Het Land der Duisternis volgde Kresse bij de trilogie over Bor Kahn, waavan de hoofdtitel luidt: DE JACHT OP HET ZWAARD (28). Vervolgen in: HET PAD DER VERSCHRIKKING; en DE WEG DER GEDOEMDEN. De tekenaar/schrijver tekent hierbij echter aan, dat hij na de druk van De Jacht op het Zwaard spijt had van die titel. Uiteindelijk had hij dit eerste deel liever: "Het Spoor van het Zwaard" willen noemen. Lees: SPOOR, PAD en WEG; drie verschillende benamingen voor eenzelfde begrip. Het is niet onmogelijk, dat de Vlaamse Uitgever het 3e deel van deze trilogie "Het Lokkende Zwaard" genoemd heeft, doch zekerheid daaromtrent kan HET LAATSTE NIEUWS, te Brussel, niet geven. Of 29 GUNNAR DE GEVREESDE in boekvorm is uitgegeven, kon men daar ook niet mededelen. Dit verhaal komt in de Nederlandse serie niet voor. Vermoedelijk einde Vlaamse reeks. De Nederlandse serie vervolgt met: 30 SVITJOLD'S OFFER; en 31 HET TEKEN DER JOMS. Deel 32 DE WITTE RAAF + DE STEM VAN HET HOOGLAND (de door Kresse voorgestelde subtitels behoeven geen aparte nummering). 33 DE SCHEEPSBOUWER. 34- DE WOLF EN DE

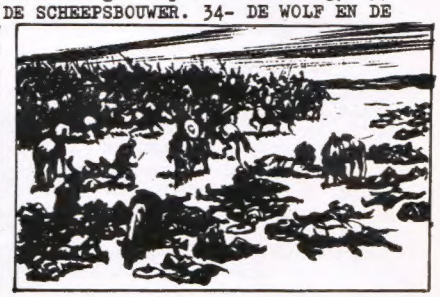

HAVIK + DE WRAAK VAN DE WEERWOLF. 35- DE PROOI VAN DE RODE ROTS. 36- HET RAADSEL VAN TUAIM MOR. 37- DE GOUDEN DROOM. 38- DE ROMEINSE HELM. 39- DE KONINGIN DER EILANDEN. 40- DE GROTE BESLISSING, waarna Eric weer in De Nieuwe Wereld belandt: 41- DE BANNELING VAN IJSLAND. 42- HET LAND DER WITTE MANNEN. 43- HET LOON DER HEBZUCHT. 44- DE VERLOREN VIKING. Als onze held in Europa terugkomt, bindt hij de strijd aan tegen: 45- DE ZWARTE PIRAAT. 46- DE ONTEMBAREN (Ned. vervolg in: Het vergeten Erfdeel). 47- INGRID (Ned. titel: De Dochter van de Berenjager). 48- HET BRONZEN PAARDJE. 49- DE STORMVOGEL. 50- DE RING VAN FERGUS + HET STORMT IN IERLAND. 51- DE VISSERS VAN DE ZWARTE KLIP. 52-HET RECHT DER LANGE LANSEN. 53- WIGBERTH'S WRAAK. 54- D E O N W I L L I G E H E L D, welk verhaal tevens het laatste - tot nu toe- in boekvorm is. Dit houdt in, dat "DE GESCHIEDENIS OVER DE ZEVEN BRONZEN PAARDJES" (1e deel: Het Bronzen Paardje t/m De Onwillige Held; 2e deel: 55- DE HUID VAN DE BEER t/m 60- DE LAATSTE SLAG nog niet in boekvorm is te lezen). Dit 2e deel beslaat zes verhalen n.l.: De Huid van de Beer; 56- DE SCHADUW DER STEPPEN; 57- DE VLAMMENDE GESEL; 58- HET ZEVENDE PAARDJE;59- DE RING VAN HONORIA; en 60- DE LAATSTE SLAG. Hierna volgen nog 6 (korte) verhalen, die eveneens niet in album-vorm werden gepubliceerd, te weten: 61- DE GEZWORENEN; 62- DE PELSJAGERS; 63- HET WOLVENJONG; 64- HET RAADSEL EGIL; 65- DE STILLE STRIJD; 66- DE EERLOZE KRIJG.
.....voorlopig einde.....
DE AVONTUREN VAN ERIC DE NOORMAN werden eerst via Toonder's Studio's uitgebracht, waarna persbureau SWAN FEATURES SYNDICATE, Leidsegracht 41, te Amsterdam. het geheel overnam

Tekenaar/schrijver Hans G. Kresse voegde hier aan toe, dat hijzelf zowel over het auteursrecht, als over het copyrecht beschikt.

4. OVER FEITEN EN REPRESENTATIVITEIT.

Door middel van de ERIC-verslagen: 1- Werkwijze; 2- Ontstaan, ontwerp en opzet; 3- Spraakverwarring; 4- Over feiten en representativiteit; 5- Algemene beschouwing -- bedoeld om groei en verloop van een bekende Nederlandse strip te laten zien -- heeft de liefhebber een curiositeit verworven in de vorm van het complete 29e ERIC DE NOORMAN -beeldverhaal: GUNNAR DE GEVREESDE, dat sinds jaren niet meer in de boekhandel verkrijgbaar is. Deze uit 26 strips (+ tekst) bestaande vertelling maakt (-e) geen deel uit van de Nederlandse serie. De inhoud van GUNNAR DE GEVREESDE is niet hetgeen we van Hans G.Kresse op gebied van woord en plaat gewend zijn. Het verhaal is gebaseerd op het aloude thema van de "slechte" rentmeester, die uieindelijk zijn trekken thuis krijgt. Eerder wist de schrijver dit gegeven geslaagder te gebruiken in: De Zwarte Ruiter" - een korte geschiedenis, die vlot en sfeerrijk is. Tekentechnisch laten de illustraties bij GUNNAR wel wat te wensen over, zodat dit product beslist geen visitekaartje van Kresse mag heten. Dat dit een uitzondering op de regel is, blijkt uit de als vergelijkingsmateriaal bij - enige van- deze Eric-verslagen geplaatste strips, die deel uit maken van het 60e avontuur van ERIC DE NOORMAN, getiteld: DE LAATSTE SLAG (1961). De meest in het oog lopende tekentechnische tekortkomingen in GUNNAR zijn: de onjuiste verhoudingen der figuren, zoals een reuzengestalte met een te klein hoofd of omgekeerd. Opvallend is, dat de toch al aparte stijl (pen-penseel) van Kresse in de loop der tijd verandering heeft ondergaan. Eerst zag men detaillisme neigend naar perfectionisme, terwijl men later de indruk kreeg van: "vlug-vlug"...., maar toch verzorgd.

5. ALGEMENE BESCHOUWING.

In 1946 werd de historische beeldroman ERIC DE NOORMAN voor het eerst gepubliceerd. Dit heldendicht van avontuur groeide uit tot een strip van groot formaat, die terecht internationale populariteit genoot. Alhoewel Hans Kresse blijkbaar een voorliefde heeft voor langere geschiedenissen, die hij veelal verwerkte in reizen naar de uithoeken der wereld, bewees hij ook zijn meesterschap op het gebied van korte verhalen. In de belevenissen van onze ridderlijke held zijn op meesterlijke wijze -moraliserend- opvoedkundige levensregels verwerkt, die men in vaak "echte" situaties kan ervaren, als men door de goed getroffen lagen van spanning en mystiek heenkijkt. Verder treft men onder meer "bekende" zeden en gebruiken aan van oude volken, want als Kresse een verhaal plot, heeft hij daarvoor een onderhoudende achtergrond opgebouwd. Ondanks de kwaliteit van de inhoud van de ERIC-boekjes, zijn deze sinds jaren niet meer verkrijgbaar. De onthouding van dit soort lectuur aan het publiek is een ernstig gemis; zeker daar de markt tegenwoordig wordt overstroomd door mindere (vaak buitenlandse) plaatjesboeken. Gelukkig is dit sinds 1966 - voor wat betreft werk van tekenaar/schrijver Hans Kresse - gedeeltelijk ondervangen, want in het stripblad P E P kan men terecht voor: ZORRO (1964); VIDOCQ (1965); ERWIN / ERIC (1966). In de navolgende vaderlandse persmedia kan men ook van ERIC DE NOORMAN genieten: De Nieuwe Brielse Courant; Het Nieuwsblad van de Hoekse Waard; De Eemsbode; De Nieuwe Zeister Courant; De Tielse Courant; Het Nieuwsblad van Gorkum; De Veluwe Post; De Noordoostpolder; Het Groot Gedenkboek van de Stichting Jeugdsentiment de Jaren Vijftig met stripverslagen; o.a. over ERIC DE NOORMAN (uitg. Thomas Rap, A'dam - najaar 1968). LEST BEST: Dit najaar worden verwacht: INGEKLEURDE HERUITGAVEN VAN DE AVONTUREN VAN ERIC DE NOORMAN!!!!!!!

DE FAMILIE SNOEK

Zo, mijn camera is geladen. Wat zou ik nu fotograferen?
Maak eens een mooie foto van moeder, vader!
Dat is een goed idee, Sloeberke!
Marie, ik ga je fotograferen!
Toch niet terwijl ik de afwas doe, he!
Nu dan!
Ha nee, ik moet eerst het vaatwerk omkrensen!
Je bent nu klaar dus....
Tutut! Ik moet eerst nog stofzuigen!
En daarna de was gaan ophangen!
Je houdt me toch niet voor 't lapje, he!
Ik heb werk en... IK WIL NIET GEFOTOGRAFEERD WORDEN!
Dan ga ik mijn inspiratie bij een ander zoeken!
Juffrouw, u bent een bevallige verschijning! Mag ik even een foto van u maken?
Hier ben ik al, Leonard!

KARL MAY ✶ DE ZINGENDE DRAAD

DE SHOSHONES BLIJVEN CASTERS HARDNEKKIG VOLGEN.
Is er dan geen middel om aan die duivels te ontkomen? Allemachtig! Dat is mijn redding!
CASTERS RIJDT DE WAGEN OVER EEN BRUG VAN BOOMSTAMMEN DIE OVER EEN DIEPE KLOOF LIGT.
CASTERS WRIKT DE BOMEN UIT ELKAAR EN PLAATST EEN TONNETJE BUSKRUIT TUSSEN DE STAMMEN.
Als de brug springt, kunnen zij me niet meer volgen!
RODE VOS SNAPT DADELIJK DE BEDOELING MAAR....
....KOMT MET ZIJN KRIJGERS TE LAAT.
Dit snijdt hun de pas af en ik kan misschien toch nog de grens bereiken.
INMIDDELS BEREIKTEN OLD SHATTERHAND EN SAM HAWKINS DE PLAATS WAAR DE DRADEN VERNIELD WERDEN.
De plaats lijkt me verdacht rustig, Sam!
Rijd daar heen, Shatterhand, ik houd de kuurt scherp in het oog!

STRIP '68

dag van het beeldverhaal

Er zijn veel krantenlezers die hun lijfblad dagelijks beginnen met het lezen van de stripverhalen. Het aantal van die beeldverhalen neemt steeds meer toe en de belangstelling ervoor stijgt in even grote mate. In het buitenland is dat al een bekend verschijnsel. In Nederland is het onlangs opgerichte Stripschap er een eerste teken van: het is een landelijke vereniging van mensen wie Tom Poes, Asterix en hun vele soortgenoten na aan het hart liggen. Voorzitter is P. Hans Frankfurther, die reeds eerder een Science Fiction club oprichtte. Zijn club van Stripprofielen organiseerde zaterdag in Amsterdam een „dag van het beeldverhaal".

Op een ruilbeurs konden de ware liefhebbers hun verzameling aanvullen: voor een stukgelezen exemplaar – maar eerste druk – van Eric de Noorman werd nog een aardig bedrag neergeteld.
Uit Tiel en Zaltbommel, uit Den Haag en België kwamen mensen met zware koffers en tassen vol beduimelde strips naar het instituut voor de Perswetenschap, waar Maarten Toonder juist op tijd uit Ierland arriveerde om de officiële opening bij te wonen.

Wat de strips commercieel betekenen kon men goed zien op een strip-tentoonstelling bij Bührmanns Papiergroothandel, die tot 27 april geopend blijft. Men vindt daar Tom Poes anno 1936, een originele Poppeye uitgave, Amerikaanse kinderstrips met opvoedende strekking en niet te vergeten de vele toepassingen in de reclame: sleutelhangers van Sidonia en Wiske, zakjes hagelslag in de vorm van figuren uit Paulus de Boskabouter, enz. enz. Alleen al de rechten die hier aan verbonden zijn leveren de succesvolle schrijvers vaak vele contanten op.
Willy van der Steen, vader van Suske en Wiske, en in België haast een nationale beroemdheid, en Toonder herinnerden er elkaar tijdens bezichtiging van de tentoonstelling aan dat dat twintig jaar geleden wel anders was.
Tijdens het noenmaal sprak prof. mr. L. G. A. Schlichting een tafelrede uit alvorens Maarten Toonder namens het Stripschap tot erelid te benoemen. Hij overhandigde hem een gulden Schicht en gaf een wetenschappelijke analyse van de bevolking van Rommeldam. Toonder was daar zichtbaar blij mee: „Dit is de eerste keer dat mijn werk serieus genomen wordt: in de afgelopen 33 jaar werd het meestal als infantiel afgedaan". Prof. Schlichting was ook de voorzitter van de Strip-in, een forum over het beeldverhaal, waaraan o.a. deelnamen: Maurice de Bevere, onder de naam Morris bekend als de schepper van Lucky Luke De Tijdhoofdredacteur Lücker en de docent pedagogie en psychologie Niemöller.

Deze laatste kreeg het wel heel zwaar, door heftige aanvallen op zijn visie over de stripverhalen die naar zijn mening veel te veel geweld vertonen: Geen nieuwe klacht overigens: in het eerste nummer van Stripschrift, tijdschrift va het Stripschap legt Gerard K. v.h. Reve de redactie een familieprobleem voor betreffende zijn stripverslindende neefjes die door al het geweld tot grote lichamelijke opwinding zouden worden gebracht. G. K. was overigens ook op deze dag uitgenodigd, maar hij schreef door medisch advies weerhouden te worden, in een brief die eindigde met: „leve het kapitalisme, weg met Piet Nak".

„Het zou overigens wel leuk zijn, als men het stripverhaal als een artistiek genre eindelijk eens serieus zou willen nemen. Maar het zal zijn verworpen staat in onze saaiheidscultuur voorlopig nog wel met het detectiveverhaal moeten delen".

Terug naar dr. Niemöller die enige jaren geleden een boekje het licht liet zien, waarin hij stelt dat de slechte strips in Nederland steeds meer verslonden worden en dat de goede langzaam aan verdwijnen.

Enigszins begrijpelijk dat hij in de heer Weehuizen, hoofdredacteur van de Geïllustreerde Pers, zijn grootste opponent zag. Goede of slechte psychologische invloed, de Stripschappers blijven hun lectuur verslinden en verzamelen. In gezelschap van jeugdsentimentalisten keken ze ter afsluiting van de Stripdag naar oude en nieuwe tekenfilms, zoals een Dick Bos uit 1946 en een „antieke" Sjorsfilm. En vandaag volgen ze weer, als duizenden Nederlandse krantenlezers, de avonturen van Suske en Wiske of welke held dan ook, vóór aan Vietnam en Memphis te beginnen. Met de woorden van prof. Schlichting: „de strips vormen niet meer het dessert van de krant, maar het apéritiefje".
Als u begrijpt wat ik bedoel!

TAFELREDE door Prof Mr. L.G.A. Schlichting

(uitgesproken tijdens Strip '68).

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de uitnodiging van uw bestuur om hier vanmiddag iets min of meer wetenschappelijks ten beste te geven over strips, heeft mij eerst wel even verrast, maar onmiddellijk daarna ook veel plezier gedaan, want juist aan het eind van mijn looptijd als docent in de publicistiek - mijn emeritaat is over enkele maanden rijp - kreeg ik daarbij de gelegenheid om nog eens mijn aandacht te richten op dat bescheiden hoekje van dat Babylon van pers, radio en televisie, waar de stripjes groeien en bloeien als de volkstuintjes aan de rand van een metropolis; dat heeft bijna iets verteederends, maar tegelijk verkwist het de weetlust en de nieuwsgierigheid omdat juist in dit kleine formaat allerlei vragen die ons in de algemene publicistiek bezig houden en wel eens vermoeien zich ineens weer vers en krokant presenteren. Ik ben overigens geen specialist in de stripologie - sommigen, ook de heer Toonder, zeggen en schrijven striptologie; maar ik weet niet waar die "t" vandaan komt, al kan ik dat wel vermoeden - ik zal het ook wel niet meer worden, al zou het geen slechte vrije tijdsbesteding zijn; de wetenschappelijke of tenminste studieuse literatuur over dit onderwerp is in ons eigen land uitermate pover, is in Amerika zelfs niet overvloedig, maar daar toch wel rijker en interessanter dan de meesten vermoeden. De onderzoekingen die daar zijn gedaan zijn vaak verrassend en zeer stimulerend van resultaat, ook voor de publicistiek in het algemeen. Ik hoop dat u de kleine inleiding die ik hier zal houden voor de discussie van vanmiddag reeds aanvaarden wilt als een half dilettantische oefening, een passage tussen wetenschap en vrije tijdsbesteding of omgekeerd. Ik geloof dat er 3 onderwerpen of gebieden zijn, die in de studie van de strips of de comics vooral naar voren komen: ten eerste de vormgeving en stijl van de tekeningen, ten tweede de omvang en de aard van het publiek, dat de strips met enige regelmaat consumeert, en ten derde de stof en de eigenschappen van de inhoud, en dat laatste dan vooral wat beeld als wat bijgevoegde tekst betreft; en uit dat geheel van die 3 resulteert dan de functie van de strips, dat wat zij voor hun lezers betekenen en dat wat zij voor hun lezers doen. Het eerste onderwerp, de stilistiek om zo te zeggen, zal mij hier niet bezig houden, het ligt meer op het terrein van de kunsthistorie; in de stijl van een bepaalde strip en dat is dan die van de tekenaar op het moment dat hij deze ontwerpt, weerspiegelt vaak met enige afstand een bepaald moment uit de grote kunstgeschiedenis, en bij het bijzonder lange leven dat sommige van de beste comics leiden, terwijl hun stijlvastheid geen verandering ondergaat, - al zijn er wel eens een keer ontwikkelingen; er zijn strips van wel 50, 60, 70 jaar oud- betekent dat een strippagina een kleine kataloog van historische stijlinstrumenten wordt, waar het snelle oog van de lezer toch blijkbaar moeiteloos doorheen wandelt. Dat is op zichzelf al een eigenaardigheid van die lezer, en misschien kan men zo'n pagina enigszins vergelijken met een oud gezinshuis, waar meubels van 3, 4 generaties zijn blijven staan, en waarin men dus eigenlijk als in verschillende tijdperken leeft; maar daarover dus niet verder, wel over het publiek. Bij het onderzoek daarnaar, ook in Amerika, hier is daar weinig aan gedaan, stuit men allereerst vaak op een vooroordeel al zou de consumptie van comics een teken van onvolwassenheid zijn. En dat hindert de enquêteur, want, zoals u weet, plegen mensen die op een enquête antwoorden, niet altijd te zeggen hoe het is, maar hoe zij denken dat het zou moeten zijn, en pogen zich van wat zij denken wat hun betere of beste zijde is te laten zien; ik geloof dat vandaag dat vooroordeel niet zo gangbaar meer is, al is er misschien wel een desbetreffende discriminatie tussen de ene strip en de andere en er zijn er, die bepaald gelden als sophisticated, als geschikt voor meer geraffineerde intellecten. Allerlei onderzoekingen in de V.S. hebben vrij duidelijk getoond dat er geen infantiliteit van het strippubliek kan worden vastgesteld. noch wat leeftijd noch wat graad van onderwijs betreft; als er dus van een soort infantiliteit sprake is, dan is het die, die men zijn leven lang en in iedere sociale status kan bewaren, en waarmee men misschien gefeliciteerd moet worden als men die bewaart; het merendeel van de krantenlezers in de V.S. pleegt de strips niet te versmaden, maar is er in verschillende mate verknocht aan, en het is merkwaardig, men meent vastgesteld te hebben, dat het plezier dat de mensen zeggen en blijken daaraan te ontlenen, dat dat plezier concreter en positiever is bij de hoger ontwikkelde lagen van de lezers. Blijkbaar vinden die er meer in of leggen zij er meer in; ik zal hier geen schrijvens van diverse auteurs citeren, het gaat hier niet om precisie, en ieder onderzoek vindt plaats onder bepaalde condities en in bepaalde kringen, zodat alle cijfers ook niet onderling vergelijkbaar zijn; er komt wel naar voren dat de meest aktieve leeftijd zich het meest met strips bezig houdt. Na 40 jaar, naar andere onderzoekers na 50 jaar, neemt de belangstelling af en na 60 jaar is die dan op een minimum gekomen, een minimum dat bij de vrouwen aanmerkelijk lager blijkt te liggen dan bij mannen, zoals in het algemeen mannen meer belangstelling hebben voor strips dan vrouwen; een belangrijk punt om te vragen, waarom; hebben zij minder fantasie, minder behoefte aan escape, waar ligt dat aan? Na 40 jaar begint het te dalen, en minstens 1 auteur zegt: dat is niet een blijk dat men dan een grotere rijpheid bereikt; het zou kunnen zijn dat dan de verkalking begint, omdat men dan geen belangstelling meer voor strips heeft. Het is natuurlijk de vraag in hoeverre de gegevens van die amerikaanse verhoudingen, waar die strips al zo lang en in zo grote frekwentie bestaan, ook hier toepasselijk zouden zijn, maar het is zeker de moeite waard om het te onderzoeken, en daar iets van aan de weet te komen. Vast staat ook wel dat de strips in zeer bijzondere mate door de vaste leesgewoonten van hun consumenten een binding met de krant vormen. In enkele gevallen van fusie tussen 2 grote kranten b.v. heeft de blijvende krant de strips van de verdwijnende krant overgenomen en daarmee ook het grootste deel van zijn lezers die dat element het meest vertrouwd vonden en dat element bleven volgen. De socius funktie van de pers, waarop de vroegere Groningse, nu Munsterse hoogleraar Prakken de aandacht gevestigd heeft - een funktie die naast nieuws en opinievorming bestaat en die aan de krant iets van een huisgenoot geeft, een intieme relatie schept tussen lezer en een bepaalde krant - die socius funktie schijnt zich juist in de strip in bijzondere mate te concretiseren en sterk te doen gelden, soms alle strips, soms in één bepaalde; dat heeft uiteraard te maken met het navolgkarakter van het verhaal dat vele strips hebben, maar geldt blijkbaar ook voor die soort waarin elke aflevering een meer of mindere anekdote ten beste geeft. In de V.S. blijkt de verknochtheid aan de strip een element van continuiteit van het individuele leven uit te maken, een verknochtheid aan de eigen jeugd of een besef van continuiteit vanuit de eigen jeugd, dat door de strip het duidelijkst geconcretiseerd wordt, omdat de andere wereld daar zo snel verandert: in 50 jaar is het milieu en zijn vele levensomstandigheden veranderd, alleen de strip, die duurt nog altijd, die men als kind heeft gelezen. Er is een andere auteur die meent dat in Amerika het gezamenlijk lezen van strips door alle rassen en standen en door een zo groot deel van het publiek het sterkste bindmiddel is, het sterkste punt van overeenkomst dat er in de hele maatschappij nog is aan te treffen. Een van de merkwaardigste uitkomsten van die amerikaanse enquêtes vind ik persoonlijk, dat de grote meerderheid van de striplezers zijn krantenlectuur er mee begint; u ziet dat ik hier hoofdzakelijk - vrijwel uitsluitend - over kranten spreek, niet van de boekjes die heel andere problemen opwerpen. Dat kan natuurlijk samenhangen met de plaats die de strips in sommige kranten hebben, maar het schijnt ook op te gaan als ze niet op de voorste bladzijde staan. En dit is verrassend, want op het eerste gezicht zou men menen dat ze eerder als een soort van dessert geconsumeerd zouden worden dan als een apéritief, en ik heb me wel eens afgevraagd, het zijn alle gissingen, of de lezer zich door een duik in een of meer van die zo bestendige binnenwereldjes van de strips 's morgens even omhuld in een beschermend laagje gemoedsrust en distantie, voordat hij het trommelvuur van het dagelijks nieuws tegemoettreedt. Daarmee kom ik dan ook op het derde punt al, het derde onderwerp: de inhoud. Het is natuurlijk alweer ondoenlijk om in kort bestek de grote variëteit te overzien, en ik moet mij tot enkele karakteristieke trekken beperken. Het eerste is het sterk vertellende karakter. en wel heel in het bijzonder dat wat een wezenskenmerk van de vertelling uitmaakt nl. het ritardando, het traagheidseffekt, het tegenhouden van de loop van de geschiedenis, en op die manier de aandacht in suspenst houden. Dat komt in de strips bijzonder duidelijk aan de dag: al die korte kleine episoden die dan voor enige tijd onderbroken worden en die meestal zwevend in suspenso eindigen. Het is op zichzelf merkwaardig dat dit de lezer voldoet, en hij niet ongeduldig is en niet meteen het uiterste wil weten, maar, zoals ik zeg, dat behoort tot het wezen van de goede vertelkunst. De series in de televisie die zo populair zijn, die hebben iets van hetzelfde: het telkens iets nieuws in een kader van continuïteit. Een zeer fundamenteel en verrassend kenmerk van de stripverhalen is, dat ze zo gemakkelijk zonder moeite over de grenzen van talen, naties en zelfs culturen heen kunnen reiken. Amerikaanse strips in Europa, maar ook in Japan, uitwisseling van strips die eigenlijk op het oog een typisch nationaal karakter hebben en die blijken overal ingang te vinden en tot identifikatie te leiden. Zij spreken blijkbaar, de goede tenminste, het begrip, het gevoel en de verbeelding van de mensen aan, op een niveau, of men dat nu hoog of laag noemt, waar de mensen gemeengoed hebben, en hier kan men misschien aansluiten bij een betoog van de franse socioloog Edgard Morain, die betoogt dat het rijk der verbeelding veel gemeenzamer, universeler dan dat van de materiële werkelijkheden is, en dat de hele mensheid, alle culturen, alle naties in hun sprookjes en hun mythen veel meer gemeen hebben dan in de particulariteiten van hun levenswijzen en hun maatschappij-inrichtingen. Men vraagt zich dan af welke gestalten, welke figuren en dat wat blijkbaar aan de verbeelding van de gehele mensheid kunnen appelleren, en dan treden er enkele naar voren: de ridderlijke held, de schelm, ook ingenres in de romanliteratuur verbeelde prins Valiant, Uilenspiegel; en die daar blijkbaar een vaste plaats hebben. Dat geldt misschien ook voor vampiers e.d. fenomenen. Van de andere kant wijst de amerikaanse statistiek uit, dat toch altijd het merendeel van de comics zich afspeelt in zeer huiselijke verhoudingen van gezin en familie of van bruidsparen; en dat zijn tevens die, waarin het woord comic het meest tot zijn recht komt; ze zijn vrijwel altijd een speels ironisch en vaak ietwat geresigneerd kommentaar op de komedie die het dagelijks leven in het gezin is. Het kan zijn dat al die kleine drama's, konflikten en narigheden van het dagelijks leven, zoals die zich in de comics weerspiegelen, ons enigszins helpen om hun voorkomen in de werkelijkheid gemakkelijker te overwinnen. De identifikatie met deze kleine wereld geeft dan tevens een zekere distantie van de werkelijkheid, Ik zou juist hier met genoegen nog wat verder over willen uitweiden, maar mijn tijd en uw tijd is gemeten, meen ik; ik geloof dat ik met deze korte inleiding toch wel enkele punten aangeduid heb waaruit blijkt welke interessante en alleszins relevante en respectabele voorwerpen van onderzoek juist op dit nauw omschreven terrein van de strips overbruggen. In ons land is de perswetenschap, en in het algemeen de wetenschap, de wetenschap van de massakommunikatie nog maar weinig ontwikkeld, zelfs in vergelijking met naburige Europese landen; het is zeker te hopen en ik denk ook te verwachten, dat als die kommunikatiewetenschap ook hier de aandacht krijgt die dit alles omvangende bindmiddel vereist, dat ook de strips daaraan dan hun eerlijk toekomend aandeel zullen krijgen.

NAGESCHRIJF

ENIGE INNERLIJKE & INGEZONDEN ROERSELS VANUIT HET STRIPSCHAP.

CONTACT GEZOCHT

Maar al te vaak werd, en wordt nog wel, verband gezocht tussen strip en criminologie, wordt striplezen funest geacht voor de schoolgaande jeugd i.v.m. het bevorderen van leesluiheid en de immorele waarde, die sommige strips zouden bevatten en wordt strip als cultuurvervlakkend veroordeeld. Het blijkt echter, dat beeldromans aan een steeds groter wordende vraag voldoen en dus een maatschappelijke funktie vervullen, waarvan de invloed niet onderschat mag worden.
Inverband met een studie over de strip als cultuurverschijnsel zou ik graag in kontakt komen met leden van het Stripschap, die zich ook juist interesseren in de culturele en maatschappelijke kant van de zaak en mij dienaangaande informaties kunnen verschaffen danwel kunnen verwijzen naar lectuur, waarin en en ander belicht wordt.

I.M.M. de Jong - Dierenriem 118 - Bilthoven - 03402 - 6272

NAGESCHRIJF : Wetenschappelijk verantwoord kontakt met de psycholoog en de pedagoog de Heer W.H.J. Niemuller is misschien wat U zoekt.

ERIC DE NOORMAN
... in de Ned. uitgave van " De valse koning" sprong men over van 17-zeven op 19-zeven, terwijl 28-zeven twee keer voorkwam en men verder weer van 31-zeven op 33-zeven en 33-zeven op 35-zeven sprong. De Belgische strip daarentegen miste 10-zeven en 32-zeven, maar had de ontbrekende Ned. nrs. 18-zeven en 34-zeven weer wel.....
R.H.Vlot - Zaandam

NAGESCHRIJF: Gezever dus! Uw andere problemen betreffende de Noorman worden hopelijk in het Eric-verslag van Nieuwstraten in dit nummer opgelost. Zo niet, konsulteert u hem dan nog even. Uw suggesties over Stripschrift worden graag in studie genomen.

SCRIPTIE
Aangezien ik een scriptie schrijf over taal in strips zou ik graag van leden van Het Stripschap een literatuuropgave ontvangen over dit onderwerp. Voor een onderzoek naar taal in strips zou ik bovendien graag vernemen wat ik als representatieve strips zou kunnen nemen, b.v. van iedere soort één representant. Bij voorbaat hartelijk dank voor Uw moeite.
Marijke Baars - Onbekendegracht 3 - Amsterdam.

NAGESCHRIJF : Wie wil dit lieve kind even helpen?

ASTERIX
Mag ik er ook op wijzen dat "Asterix" helemaal niet de eerste naoorlogse animatiefilm van speelfilmlengte (oef!) is; maar wel de derde, en dit na "La bergère et le ramoneur" (O zo mooi!) van Pierre Grimault naar een draaiboek van Jacques Prévert (beëindigd in 1952) en na de ook door Belvision tot stand gekomen "Pinnocchio in outer Space" (llatste film gaat ook voor americano-belgisch door).
D.D.De Laet.- Antwerpen.

NAGESCHRIJF: Dat kan de filmkritikus B.J.Bertina dan weer in zijn zak steken!

STRIPTEMPELS
De aktiviteiten die Het Stripschap aan de dag legt zijn alleszins prijzenswaardig. Teneinde nu te voorkomen dat de eenmaal gegeven impuls tendenties zou gaan vertonen in de richting van het absolute nulpunt, meen ik dat ook onderstaand lid maar eens een impuls moet gaan creëren.Bij mij rijpte daarom het volgende idee: Vele ware stripliefhebbers willen vaak wel van de gelegenheid gebruik maken als zij in een andere stad zijn om eens een tweedehands tijdschriften, stripwinkeltje binnen te gaan teneinde daar enkele aankopen te verrichten. Daar zij vaak heg noch steg weten in de steden die zij frequenteren zien zij er echter vaak maar vanaf.De vraag is nu: Kan Het Stripschap niet aan haar leden vragen adressen aan haar te verschaffen,zodat een lijst gepubliceerd kan worden van vele vooraanstaande 2e hands striptempels in den lande, waar wi immers vele uren per jaar stapel na stapel doornemen teneinde dat te vinden wat we zochten.
T.D.F.Somsen- Leiden.

NAGESCHRIJF: Een werkelijk uitstekend idee, dat wij hierbij graag overnemen. Wij openen in dit Stripschrift de lijst van Striptempels met een drietal van de heer Somsen, in de hoop dat deze lijst snel door andere leden van Het Stripschap zal worden uitgebreid.

STRIPTEMPELS

De Leidse Stomerij - Haarlemmerstraat 83 - Leiden
Legerstee - Nieuwstad - Arnhem
Romkes en Co - Goudsenjweg 183A - Rotterdam

FAMILIESTUK
Een striptijdschrift voor volwassenen zou een zeer toe te juichen initiatief zijn. Ik denk daarbij niet in de eerste plaats aan wrange strips voor volwassenen in surrealistische stijl, hoewel die ook een plaats in een dergelijk tijdschrift zouden moeten hebben (misschien). Ik houd van Tom Poes, maar niet in die mate dat ik de hele N.R.C. er bij op de koop zou nemen. Mijn familie is sedert plus minus 100 jaar geabonneerd op het Algemeen Handelsblad, en hoe vervelend dat blad ook kan zijn, de ingeroeste gewoonte en vertrouwdheid met het blad doden elke neiging mijnerzijds om desnoods progressief te zijn en een ander blad voor elkedag-litteratuur te maken. Wat denkt u, zou het idee van een bovenomschreven soort stripblad ook leven in de hoofden van het bestuur van Het Stripschap? Mej. A. Djajasoebrata, soc. drs. - Rotterdam

NAGESCHRIJF: Wij denken, dat het wel in hun hoofden leeft, maar dat het er door familieomstandigheden nog niet zo best uit wil komen.

ADVERTENTIE
Zou U een advertentie willen plaatsen voor het 3e deel Tripje en Liezebertha ong. 35 jaar geleden verschenen in het Rott. Nieuwsblad van Ned. eerste striptekenaar.
Mevr. Backer - Nieuweweg 22 - Emmen.

NAGESCHRIJF: Tripje en Liezebertha verscheen voor het eerst in 1923 in Het Rotterdamsch Nieuwsblad. Twee jaar eerder echter verscheen in Het Volk Bulletje en Bonestaak van A.M. de Jong met tekeningen van G. van Raemdonck.

PRINS VALIANT
Prins Valiant verschijnt ook 1xper 14 dagen bij de VIVO voor 35 cts (bij 5 gulden boodschapjes) zeer goed gedrukt (Fratelli Spada).Bij de uitgeverij Nooitgedagt Hilversum verschijnt naast Valiant en Gordon ook de Fantoom.

NAGESCHRIJF: Merci, merci. Ook voor de rest.

POGO
In antwoord op "Het politiek engagement in POGO": Pogo is geen soort beertje, het is een lill'possum. De otter die waarschijnlijk hier bedoeld wordt is geen otter,of het zou een nieuwere Pogo-figuur moeten zijn, die ik niet ken, maar ik vermoed dat hier de beruchte cyniese "Unca" Porky Pine wordt bedoeld, een verbastering van porcupine-stekelvarken, O, wie heeft "Ten ever-lovin' blue -eyed years with Pogo? en is genegen mij die te laten lezen? Pogophiles aller melkwegstelsels verenigt u!
H.F.A.Jansen - Marius Bauerstraat 2- Eindhoven

NAGESCHRIJF: En dat is dan voor in de zak van onze vaste medewerker Jan Willem van Erp.

Gentlemen!
He's Not On To Oregon! We'll Vote Early AND OFTEN!
EARLY AND OFTEN? WE CAN'T!
Why, you're not THAT...
OUTSIDERS CAN'T VOTE.
THEY CAN BUY CAN'T THEY?

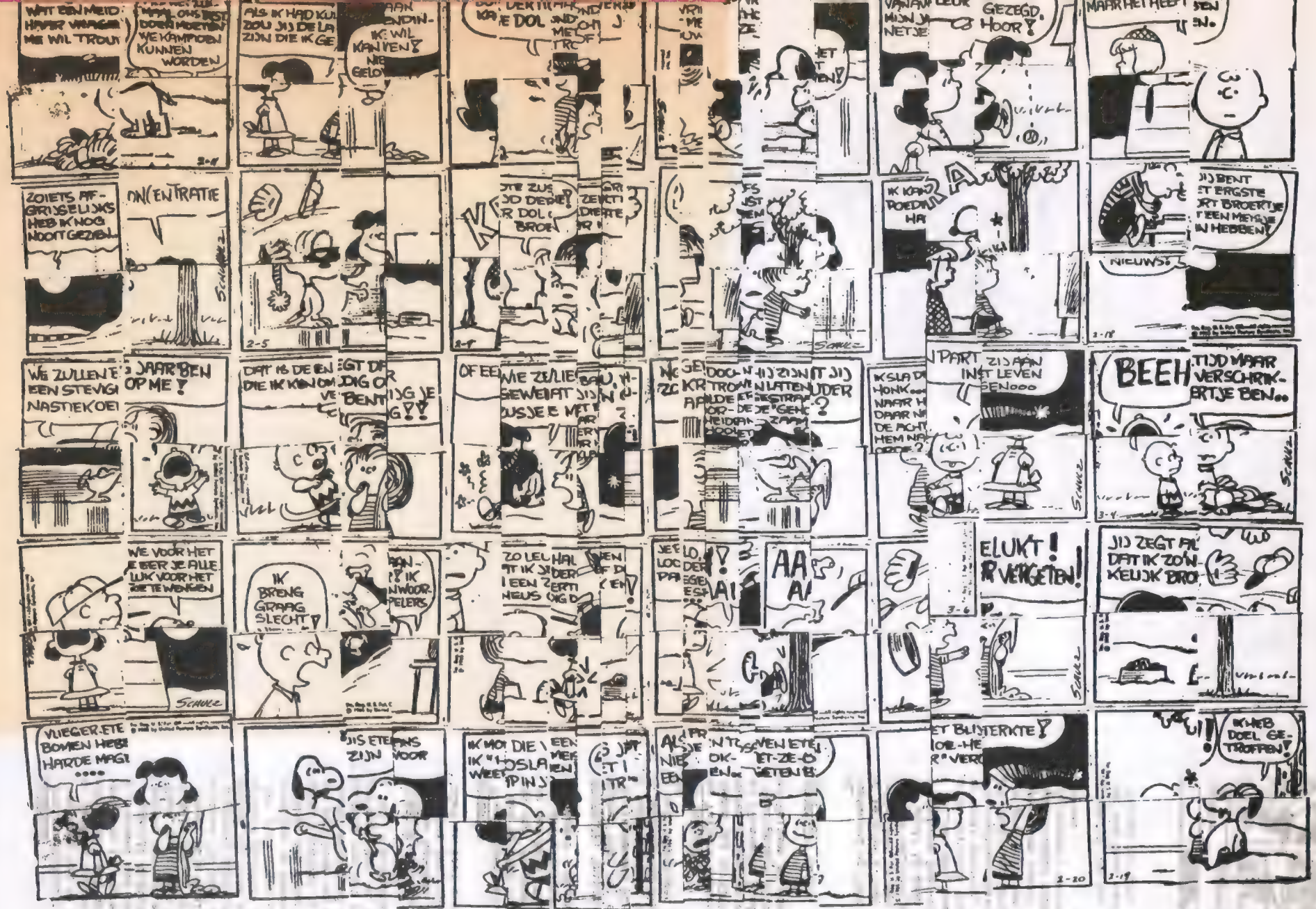
ZOIETS AF-GRIJSELIJKS HEB IK NOG NOOIT GEZIEN!
ON(ENTRATIE
JAAR BEN OP ME!
IK BRENG GRAAG SLECHT?
VLIEGER-ETE BOMEN HEBBEN HARDE MAGEN....
BEEH
ELUKT! R VERGETEN!
JIJ ZEGT AL DAT IK ZO'N KELIJK BROER
IK HEB DOEL GE-TROFFEN!

AAA!
HEBBEN ZE MEZEN GEWEEST?
HEBBEN ZE MEZEN GEWEEST?
EGBERT MEZEN HEBBEN GEWEEST? HADDE 'S GRUWELIJK!
ZE MAKEN ER KOLVEN
EN STEKEN ZEN
TENDE VLIEGER HEBBEN ZE KAPOTGEMAAKT!
DAAR HEBBEN ZE DE HELE DAG MEE GESPEELD
IK MOET OPZE LETTEN
IK MOET ZE KOLVEN ETEN
DAT IS PAS LEUK SPELEN!
HIJ HEEFT BEN!
IK DAT IK GE-EVEN OPZE LETTEN!
HIJ ZEI DAT HIJ KONDEN MET ZIJN NOOTJES SERIES GYMNASTIEKOEFENINGEN MAAKT
MAAR HET HEEFT NIKS ZIN
VOOR PRIJZEN
IK KAN NIET WACHTEN TOT HET DONKER WORDT
WE ZIJN OP
IS G'MIK VRIENDEN NIET UITNODIGEN
ALS ZE TEVEN KNIKKERS MOGEN MEENEMEN
WE BENT EEN WEET JE DAT?
ZIEN ZIN TIG VAAR JP HUN GETJE
VOOR PRIJZEN
IK MOET OPZE LETTEN
IK MOET ZE MAKEN
ZE MAKEN ER KOLVEN
EN STEKEN ZEN
TENDE VLIEGER HEBBEN ZE KAPOTGEMAAKT!
DAAR HEBBEN ZE DE HELE DAG MEE GESPEELD
DUBBELKLIK OP SNOOPY'S KOP... GEBROKEN EN NOG DO ENKELE VEREN
ALS ZE TEVEN KNIKKERS MOGEN MEENEMEN
IS G'MIK VRIENDEN NIET UITNODIGEN
PERSOONLIJKE VERZORGING
WE BENT EEN WEET JE DAT?
IK KAN NIET WACHTEN TOT HET DONKER WORDT

SUMMARY

At present you are reading "STRIPSCHRIFT, no. 3", the f
magazine of "Het Stripschap", the Netherlands Contact C
last October and now counting some 250 members. The fro
one of Holland's big two naturalistic strips (the other
the conclusion of a report on Eric's creator, Hans G. K
life a police-officer). The report was started in the p
of STRIP '68, the first Dutch convention entirely devot
Amsterdam University Press Institute. The day included
a highly succesful exchange fair, a boat-tour (interrup
stayed by Bührmann paper wholesalers) and a lunch speec
from Nijmegen (Catholic) University, to be found on pag
Schlichting on behalf of "Het Stripschap" nominated Mar
character, honorary member and offered him as a token o
("de oude schicht") which often appears in his Tom Puss
3. On the following page W.J. Noordhoek - a student and
"Tortilla's for the Daltons" (Lucky Luke, no. XXXI) by
lished in Brussels and "Astérix and the Gothes", by Ude
in Amsterdam. Faits divers, small items and gossip have
secretary C.J. Aarts and on pages 11 and 12 by T.M.F. S
filled by renowed cartoonist Willem with his peanuts-im
article by T. Martens in the Belgian sister magazine RT
of "STRIPSCHRIFT". Pages 13 and 14 contain a write-up o
daily press. As an annexe you find in this issue a colo
Dagblad". Futher space in the present issue of "STRIPSC
editor, announcements regarding articles in future issu
which members wish to complete their collections. Allow
abroad a lot of fun, browsing through "STRIPSCHRIFT"!

ourth issue (there has also been a number zero) of the
entre for Strip Cartoon Fans, an organisation started
nt and back cover have been devoted to ERIC THE NORSEMAN,
one being CAPTAIN ROBERT). On page 5 and 6 you find
resse, by specialist Jilles J. Nieuwstraten (in daily
revious issue. The first page consists of an account
ed to strips and held on April 6th among others in the
an opening speech by a local government representative,
ted by a visit to a most interesting temporary exhibition,
delivered by professor of publicity L.G.H. Schlichting
2 of this issue. After having finished this talk, Mr.
en Toonder, creator and producer of many a Dutch strip-
appreciation a golden replica of a T-ford
-stories. For a full description of the ceremony see page
a radio reporter - reviews two recent strip albums:
Morris & Goscinny, Belgian strip, Dutch version, pub-
rzo & Goscinny, French strip, Dutch version, published
been assembled on page 7 (Ratatouille) by editorial
teen. The centre section, pages 8 and 9, has been
pression. On page 10 a reprint may be found from an
P, which is to be answered in the following issue
n the present day position of strips in the Netherlands'
ur supplement of provincial newspaper "Limburgs
HRIFT, no. 3" has been filled with letters to the
es, board communications and advertisements through
us to end this summary by wishing our readers from

phf.

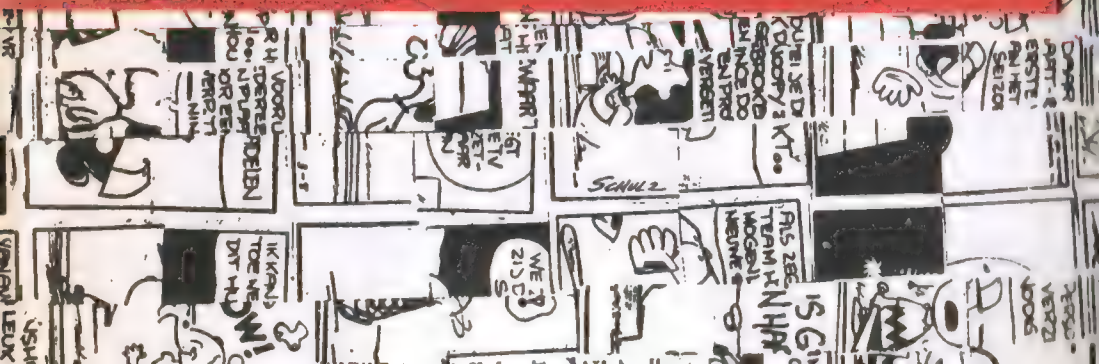

NAAR HET HEEFT JOU
GEZEGD. HOOR?
JIJ BENT ZEKER JE BROERTJE
TEEN MENSEN HEBBEN.
NIEUWS!
BEEH TIJD VAAR VERSCHRIK-
BRIJE BEN.
ZIJ PAN INT LEVEN
BENOOD
ELUKT! VERGETEN!
JIJ ZEGT AL
DAT IK ZON
KEUSK BRO-
ET BUISTERTE?
KHEB
DOEL GE-
TROFFEN?
BOMEN HEBB
HARDE MAGI
....
JIS ETENS
ZIJN KOOR

AAA!
O, NEE!
KI
BLIJF WEG VAN DE VLIEGER-ETENDE BOOM?
JE HEBT EEN GEWEST HAD? IZEN...' S GRIJN JIET?
DE MADER VAN ONLUK GEEFT DANNETJE WIJ ZIJN TERUG DAT ZAL HEBBEN TROUWEN
WANS MES'... HANS ZI DEKKE DAT JE DOM MET AR-TEN EN KLAAR. BED GAAT
DAT LIJKT 'ZINNEN GOED IE
HET UIT? IK BUIT?
HOOGST, WEL DE JE HET
SNUK
SCHULZ
ZE MAG
EN STE ZEN
DAAR DAT-S ERGSTE IN HET SEIZOE
VLIEGE VLIEGER HET KI
IK MOET ZE MEN?
PERSO-VERZI NOOG
IS G'MAKKELIJK VRIEN-ONS NIET LATEN
ALS ZEE TEAM KNIE MOGEN
WE? ZIJ DE S
IK KAN U TOE ME DAT HE
ISSEN ZIJN TIG JAAR XP HUN STIJE
JE BENT EUK, WEET JE DAT?
WISH YOU VRIEND LEUK GEZEGD
HIJ ZEI DAT I KOMEN HET TIER NOOT KO = SERIE GYM-WED. MET BRENG PENNINGEN LEERLING VAN
HIJ HEEFT BEL IS EVEN OPEN OP DE BEEF
IK DAT IK GE-
MAAR HET HEEFT
MOET ZE BLIJVEN ETEN
DAT IS PAS LIJTJE SPELEN?

In ons (Belgisch) zusterblad R.T.P. Kwamen wij onderstaande ontboezeming tegen. Voor een weerwoord verwijzen wij de lezer naar het volgende nummer van "Stripschrift" (red.)

La Hollande vit actuellement dans une grande frénésie de découverte des B.D.Serge Bertran nous en a déjà touché un mot dans RTP- 10. En fait, il faut constater, avec une certaine déception, que nos voisins d'en-haut, pour agités qu'ils soient, n'en demeurent pas moins au stade superficiel, découvrant avec ravissement (et retard !) "Asterix" et "Lucky Luke", se replongeant avec délectation dans la (remarquable) école néerlandaise (Kresse, Toonder, etc...). En dehors de cela, rien, néant, le vide intégral et il est passionnant de voir une civilisation d'adultes commencer à se pencher sur les chères B.D. qu'ils n'ont au fond jamais lu dans leur jeunesse. (Notre veine a été d'apprendre à lire dedans, eux découvrent seulement les joies du phylactère que l'école néerlandaise ne prodiguait guère.)
En dehors de cette bonne volonté touchante à idôlatrer les Géants de l'heure, quelques éditeurs se livrent à la réédition de chefs-d'oeuvre (Gordon, Valiant, Rick Random...), moins par courage semblet'il que pour de sordides questions de droits. Par ailleurs, cette production bénéficie d'une charmante irrégularité (encore aggravée en Belgique car les "invendus" ne nous parviennent qu'avec un retard pharamineux et fort parcimonieusement, sur ce point, isl n'ont pas de leçon à prendre auprès de la France...). Nous nous efforcerons de vous tenir au courant des soubresauts d'une monde s'éveillant à la B.D. sans disposer- ou si peu!- des souvenirs nostalgiques guidant les collectionneurs de nos contrées. STRIPSCHRIFT 2, organe du CABD local (la STRIPSCHAP- cf. Fiche technique dan INFORPARADE No 10), est particulièrement décevant malgré le jour du strip (STRIPDAG) réalisé le 6 avril 68 à Amsterdam. Programme de la journée à laquelle assistait Morris et quelques personnalités locales: matinée consacrée à la bourse d'échange, réunions diverses et surtout une longue séance de dessins animé avec Félix-le-Chat, Sjors (la copie néerlandaise de Bicot), des Toonder (Panda et Tom Pouce), Pink Panther, Tintin et Astérix .
En bref, le STRIPSCHRIFT ne présente toujours nul fait, chronologie, titres, analyse d'oeuvres, documents, etc... On en sort en se demandant ce qu'on a lu? On y trouve la rituelle interview de Goscinny bâtie sur le modèle jadis perpétré par LUI et avec erreur identique (Oumpapah qui devient Mon Papa..) Je soupçonne fortement qu'elle est simplement traduite de LUI et d'un autre journal, trop de tournures et d'anecdotes sont identiques, à quelques exceptions près qui pourraient provenir d'un entremêlage astucieux de textes différents. On nous annonce qu'il n'est pas question que le groupe fasse des rééditions. On ouvre et révéle les lettres que s'échangent J.J.Nieuwstraten et J.K. Van het Reve, personnages folkloriques qui suspectent le sadomasochisme de la BD. Nieuwstraten semble en tout cas parfaitement mûr pour faire un parfait censeur et ne cache pas ce qu'il pense de Batman et autres non-nommés mais suivez son regard lorsqu'il estime que toute lecture spéculant sur le "sadisme" est rejetable..."("verwerpelijk"). Pas de bourse d'échange, deux pages sur l'engagement politique chez "Pogo", et quelques petites choses destinées à remplir coûte que coûte 32 pages-format 17/31 de néant stencilé.
La couverture par contre (format 32/21,5) est fort bonne mais désastreusement pliée de manière à recouvrir le cahier central et saboter l'aspect engageant de l'offset. En extérieur, quelques croquis extraits de l'inévitable Astérix. En intérieur, six strips d'un "Eric, le Normand", d'Hans G. Kresse, jamais publié en album: "Gunnar, de gevreesde" (Gunnar, le redouté").

T.Martens

binnen gekomen

HERDRUK-PEILING

Regelmatig bereiken ons verzoeken niet meer verkrijgbare stripboekjes of nooit gebundelde stripverhalen te doen herdrukken. Om een inzicht te krijgen van wat er te dien aanzien onder onze leden leeft, zouden wij U willen verzoeken, ons per briefkaart de drie verhalen te noemen die U het allerliefst in herdruk wilt zien verschijnen, alsmede het bedrag per verhaal dat u daarvoor over zoudt hebben. Door aan deze peiling deel te nemen verplicht u zich tot niets. Wel stelt u ons in staat t.z.t. een uitgewerkt voorstel aan u voor te leggen. Voorbeeld van invulling :

1.	Bruintje Beer, eerste serie	ƒ 5,-
2.	Rikki: Gevaarlijke lading	ƒ 4,50
3.	Fokkie Flink (ski-omslag) deel 2	ƒ 2,25

Een afzender hoeft u op de briefkaart niet te vermelden. Alle briefkaarten graag voor 15 augustus aan Het Stripschap, Van Tuylweg 79, Amsterdam. De eerste vijf inzenders ontvangen het 2e deel van Baron Gas ter Planck.

Geachte heer Aarts,

In Stripschrift 1 miste ik een belangrijk nieuwtje en er kan haast bij zijn, want het betreft een "limited collector's edition", namelijk Raymonds Flash Gordon (Nostalgia Press, Box 293, Franklin Square, N.Y. 11010 ; bij persoonlijk bestellen vooruit betalen, bijvoorbeeld met internationale postwissel: $11,95). Afgedrukt zijn de zondagse Flash, van 6 november 1938 tot 29 juni 1941, nu eens in zwart-wit en in de oorspronkelijke scherpte, een verademing na de europese vertaalde heruitgaven. Een geweldig boek!

Deuitgave van de King Comics is tijdelijk gestaakt: King Features had moeilijkheden met de verspreiding. Blijkbaar duldden de uitgevers van de gevestigde comics deze nieuwkomer niet langer. Ik weet niet of de aangekondigde Flash Gordon -heruitgave (Raymond, uit 1935) in de King Comics nog is uitgekomen.

Nu ik toch schrijf: een nederlandse strip van ongeveer 1959 was: Esmeralda, door Mazure, die ik las in het Eindhovens Dagblad.

Uw J.R. de Boer

J.R. de Boer
Langstraat 103
Milsbeek (L)

RATATOUILLE

RRATATOUILLE: een rubriekje (hihi) waarin wij zomaar wat opschrijven, kranten bekijken en tijdschriften ook (bevat:
Fenklups
Tom Poes informaties
3 aank. Astérix-Toonder
Erik le Viking
Witzend
Kiss
Strip '68 Pers)

FENKLUPS Als we het wat mysterieuze Genootschap der Sloven even buiten kijf houden, hebben er in 1967, voorzover we weten dan, drie fenklups de stripstage beklommen, t.w. The Pebbles Fenklup Nederland (opgericht in november 1967), de Marten Toonder Fanclub (opgericht in november 1967) en de Astérix Fanclub (rond Kerstmis '67 opgericht in Parijs). Eerstgenoemde, vermoedelijk bestaande uit een aantal op Bam-Bam jaloerse jongelingen, leidt onder het presidentschap van Dré Somers een teruggetrokken bestaan en geeft het blaadje PEBBLIKAATSIES uit. Over de Marten Toonder Fanclub weten we zoals het klisjee zegt geen bal. Wie-o-wie kan inlichtingen verstrekken? Al weten we maar vast het adres van dit schone klupje. De derde van de drie, dus de laatste dus, heeft zich dankzij haar bedrijvige zogenaamde officieuze voorzitter Kim Borkent de laatste tijd aardig in het nieuws weten te wringen. Ook op STRIP '68 was de Astérix-Fanclub aktief. Een sandwichdemonstratie bood de nodige hilariteit, en veroorzaakte dat een groot aantal Stripschappers lid werd van dit Galliërsgilde. Het aktieprogramma van de Astérix-Fanclub ziet er dan ook veelbelovend uit:

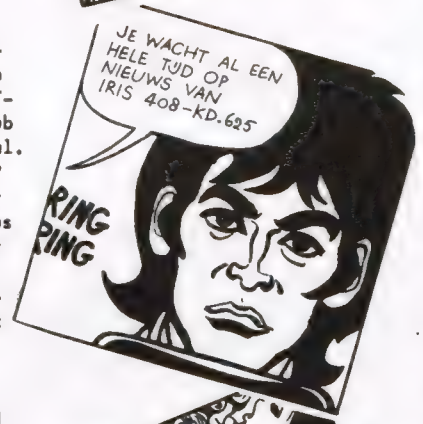

Complete Astérix-bibliotheek; Filmvoorstellingen; Clubblad met correspondent in Parijs; Feestcommissie met jaarlijks Astérix-bal en Zwijneetpartijen; Astérix-shop; Eventueel discussiegroepen.
Men, dus u ook, kan lid worden door een piek (=ƒ 1,--) te storten op Gem.giro nr. P 9755. Over de verdere kapriolen van de Astérix-Fanclub e.a. houden wij u graag op de hoogte en ons op de vlakte.
(The Pebbles Fenklup Nederland; t.a.v. Dré Somers- Burg v.d. Klokkenlaan 43-Waalwijk)
Marten Toonder Fanclub- ????????????
Astérix Fanclub - t.a.v. Kim Borkent-1e Jacob van Campenstraat 22'''-A'dam.

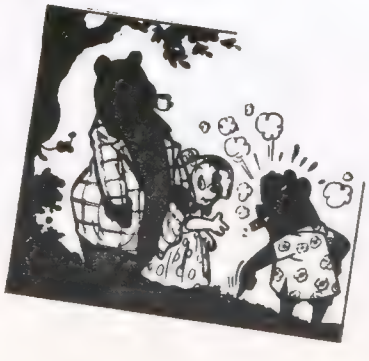

TOM POES INFORMATIES
1. Stripschrift begint met ingang van het volgend nummer de volledige (?) Tom Poes bibliografie te publiceren.
2. Tom Poes verschijnt in de volgende Nederlandse kranten: Nieuwe Rotterdamse Courant, De Tijd, Het Vaderland, Brabants Dagblad, Nieuwsblad van het Zuiden en Eindhovens Dagblad. Verder in Donald Duck en in een aantal buitenlandse bladen (Wie weet welke?).
3. Dat heer Bommel behalve in de Tweede Kamer ook regelmatig in de Nederlandse literatuur opduikt, was u misschien nog niet bekend. Weet u echter een paar voorbeelden, laat dat mij dan weten. Graag met zo nauwkeurig mogelijke opgave van boek en passage.
4. Onlangs promoveerde dr. H. Philipsen op een proefschrift over ziekteverzuim. Onder zijn stellingen o.a. deze: "Terecht meent Donner dat men tegenover Heer Bommel en Tom Poes, Bul Super en Hiep Hieper als een tegen-tweeling-gestalte dient te beschouwen, namelijk een die het boze aanwezig stelt; hij heeft echter niet gezien dat ook Burgemeester Dickerdack en commissaris Bulle Bas een tegen-tweeling-gestalte vormen, namelijk een die het gezag aanwezig stelt."

AANKONDIGINGEN
Bij de Bij verschijnen maar liefst 2 stripboeken. Han Lode Hartog van Banda (tekst) en Thé Tjong Kling (tekening) de gloednieuwe Nederstrip Iris, die als we er kijk op hebben de Nederlandse tegenhanger van Barbarella en Jodelle beloofd te worden. Ca. ƒ 17,50 gaat deze seksstrip kosten. Ja, sparen maar vast dus. Het tweede boek is Marten Toonder's tweede LRP. Geld speelt geen rol heet deze nieuwe Bom Seller, bevattende De Windhandel, De Pasmunt en De Bovenbazen. De uitleiding wordt verzorgd door J.W. Holsbergen en de primeur voor deze aankondiging was voor Stripschrift.

Marten Toonder's eerste stripboek (in de nieuwe Bezige Bij-vorm) *Als je begrijpt wat ik bedoel* heeft inmiddels de 40.000 ruim overschreden: een door en door nederlandse bestseller van allure. Deze zegetocht van Ollie B. Bommel, Tom Poes en de vele mindere helden aan het stripfirmament, wordt nu voortgezet met *Geld speelt geen rol*, kennelijk een uitspraak van een Heer van Stand, bevattende 'De windhandel', 'De pasmunt', 'De bovenbazen'. De uitleiding wordt verzorgd door een auteur die zich druk in de zakenwereld beweegt en van wie de van veel inzicht getuigende uitspraak *Zakenmensen zijn als goud* afkomstig is: J. W. Holsbergen.
Een fraai gezelschap, alles bij elkaar. Goed voor een tweede, gezonde Bom Seller. Met een omslag van Marten Toonder.

En dan nog maar gelijk een aankondiging. Niet van de BB maar van Crown Publishers Inc., 419 Park Avenue South, New York, N.Y. 10016, nl.:A History of the Comic Strip by Pierre Comperie and Maurice Horn ($4.95).

ASTERIX-TOONDER
Weet u al dat Toonder Studio's worden ingeschakeld bij de vervaardiging van de tweede Astérix-film: "Astérix et Cleopâtra". Toonder zoekt nu op korte termijn figuurtekenaars, in-betweeners en animators. Iets voor u?

STRIP '68 IN DE PERS

Het Nederlandse dag- en weekbladwezen heeft zich i.d.d. niet onbetuigd gelaten. Met de belangrijkste bijdragen aan het stripdokumentatsiesentrum kwamen zoals u weet Hitweek (12 apr.) en Vrij Nederland (13 apr.). Beiden met een interview met Morris; resp. door Wim Noordhoek en Martin van Amerongen. Ook de Gelderlander en het Arnhems Dagblad brachten naast een verslag een interview uit Willy Vandersteen, opgetekend door Erik Akkermans. En nog vòòr STRIP '68 publiceerde Frits Koffieberg zijn gesprek met Prof. Schlichting in het Utrechts Nieuwsblad. Over de dag zelf stonden in alle landelijke bladen artikelen, terwijl De Tijd er nog een fotoreportage tegenaan gooide. Het Algemeen Handelsblad verraste de ware stripverheerlijkers met het memoreren van de aanwezige Bruintje Beerbiscuitjes. Vermakelijk was ook "Hoewel zeer serieuze kranten heel zuinig zijn met beeldverhalen - men zal ze vergeefs zoeken in kranten als de Londense Times, de Neue Zürcher Zeitung, Le Monde of de New York Times - wordt het verschijnsel serieus benaderd." Het Handelsblad voert moet u weten slechts één strip: De Walgelijke Wipperoen. Een vrij serieuze krant dus, het A.H.

A.

KIS

In KIS (interscholair blad) nr. 2, staat een beschouwing over de renaissance van de strip en meer van F. Koffieberg. Even een kort sitaatje, want dat blad is nergens meer te krijg:

"Beeldverhaaltje lezen werd in dit calvinistische landje beschouwd als een exklusieve bezigheid voor kinderkens, een dubieuze bezigheid bovendien, waarvan wel bekend was dat ook een handjevol infantiele ouderen er zich aan bezondigden."

WITZEND

Bij de Real Free Press (International), hartstikke vrij dus, dook een nieuw bladertje op. Het heet WITZEND en men (u of ik of iemand anders) zou het kunnen tiperen als een stiptijdschrift voor volwassenen. WITZEND bevat veel SF-strips en is verder een beetje wrang allemaal, maar toch weer niet zo dat het MADderig wordt. MAD is anti-strip en WITZEND is nou ja...eh...Real-Free-Strip, weetjewel. Gewoon een spierbundeltje Tarzan (niet de Real Tarzan, maar de Real Free Tarzan) en nog wat kruising tussen Kraaienhove en Piloot Storm. Ik maak maar wat wilde vergelijkingen, hoor. Dit is allemaal Free. Het idee komt van Wallace Wood vanuit de States. De vertalingen (van de tekst) laten nogal te wensen over. bla bla. Wat u meer zal interesseren is, dat het tijdschrift ƒ 3,25 (wel veel ja) kost en te koop is in de fatsoenlijke boekhandel.
(Real Free Press- Ruystraat 31, Amsterdam, Walstraat 41, Antwerpen).

ERIK LE VIKING

Tsja, er staat nogal wat over Eric in dit bladertje, hè. Maar het gaat nu over Erik met een Franse (?) k. In onze nietsontziende handen viel het boekje "Erik le Viking, no. 41" zonder aanduiding van de schrijvert-tekenaar, in 1966 uitgegeven door Société Française de Presse Illustrée. RaRa. Research vereist, niet? Een verzoekje om inlichtingen verliet dan ook onmiddellijk het nederstripbolwerk, waarop meneer Jean Chapelle, de uitgeefdirekteur, ons het volgende wijsmaakte:
De originele tekeningen waren van Italiaanse (?) makelij en het oorspronkelijke scenario zou Engels zijn. Maar sedert no. 27 werd het teken- en schrijfwerk verricht door Monsieur Pierre DUPUIS! (?$£??&proest!!Q?). En ze bidden nog het te geloven ook (ach nee, dat gaat over hun sentiments distinguées natuurlijk.). Over"onze" Kresse geen woord. Fraay hoor!
(Soc.Fr.de Pr.Ill.- 22, Rue Bergère-Paris 9).

★ DE VROLIJKE RAKKERS ★

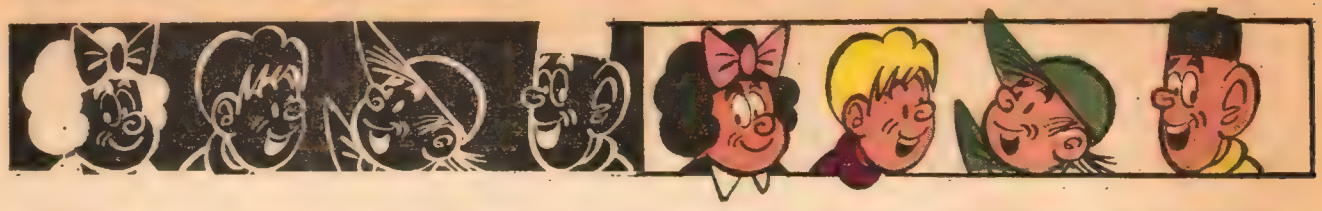

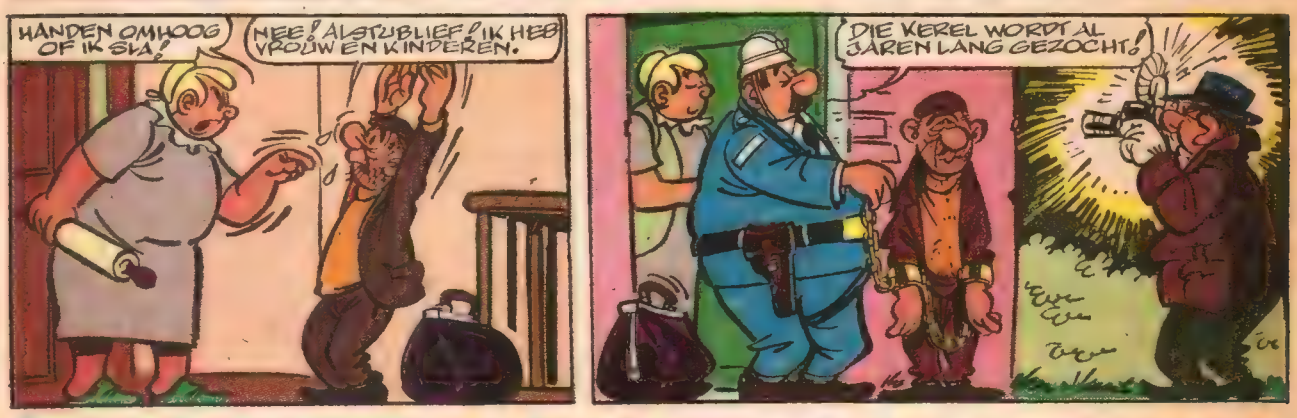

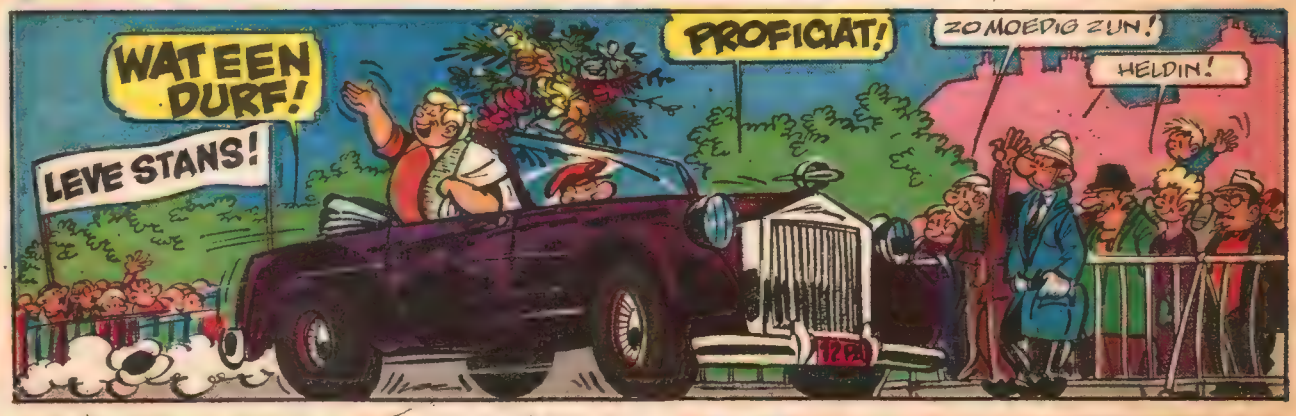

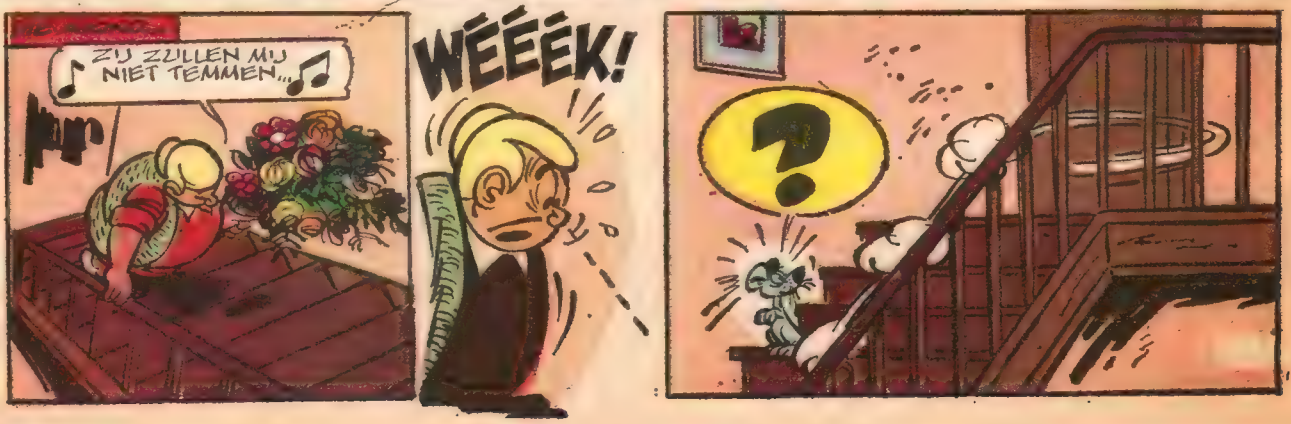

De avonturen van SUSKE EN WISKE „HET EILAND AMORAS"

Vooruit, Wiske, op handen en voeten!
Wees nu toch ernstig! We naderen de poort!
PLONS
Hm! Mislukt! We zullen moeten wachten tot het donker is!
Ik zal een tunnel graven! Blijf daar rustig zitten, en verroer je niet, hé!
Ik heb nu een tunnel van 4 m. diep en 6 m. lang. Het wordt tijd dat ik Wiske roep!
?
WISKE!
?
Kom! Mijn tunnel is klaar, we gaan de kelders binnendringen!
Je had me toch gezegd niet te verroeren!

NIEUWTJENS KLETSJENS BABBELTJENS

NIEUWTJENSBABBELTJENSKLETSJENSNIEUWTJENSBABBELTJENSKLETSJENSNIEUWTJENS DIE U PAGINAAS LANG IN 'T GEZICHT WORDEN GEWORPEN EN DIE U VOORAL MOET OVERSLAAN WANT U WORDT ER NIETS WIJZER VAN U NEEMT ER NIETS VAN MEE.

Kort na elkaar gingen drie Nederlandse tijdschriften ter ziele: Cri, Tiq en Knijp. Een vierde blad, het blad van de Bird's Club, is niet eens aan zijn eerste nummer toegekomen. Wat wij stripliefhebbers daar mee te maken hebben? Nogal duidelijk: elk tijdschrift is een outlet (uitlaat) mogelijkheid voor de nieuwe Nederstrip; verdwijnt het blad, dan verdwijnt ook de strip, vrees ik. In Knijp bijv. stonden ouwe Eric de Noormans en n i e u w e Blunderbirds, de laatste een soort science-fiction-fantasy met veel en zwaar gebruik van rastertjes, zoals tegenwoordig de mode schijnt te zijn (zie ook de Haagse Post), en dat ui Frankrijk is komen overwaaien (Barbarella, Jodelle, Prawda). +Ook Cri deed veel aan het goede tekenwerk, met Nederlandse vertalingen van werk van Peynet, Bosc en Capp. + En het geplande Birds' blad zou een nieuwe strip brengen, "Birdie" van Theo van den Boogaard, wat dus niet doorgaat en wat dus jammer is (zucht). + Dat zulke bladen, met oplagen liggend tussen 30.000 en 100.000, en prijzen liggend tussen *f*1 en *f*2, niet levensvatbaar zijn, 't is triest (traan). Zeg dus maar dag met je handje tegen de Nederlands sprekende Li'l Abner, waarvan Cri een recent avontuur bracht, de wederwaardigheden met "Bashful", een figuur die zo verlegen was dat ze in een zak de wereld rondreisde, "And so Bashful saw the world but the world did not see Bashful", zoals de slotzin zegt. +Abner zette de vertaler voor levensgrote problemen; ik geef 't iemand te doen zijn kromme taaltje in Nederlandse equivalenten om te zetten. Dat deed de (anonieme) vertaler dan ook niet, hij beperkte zich ertoe, de n aan het eind van werkwoorde weg te late. + Enfin, we zullen 't dus verder moeten stellen met de Franse Abner, zoals die verschijnt in Hara Kiri. +Wie kan het Stripschap helpen aan het nummer van Life van 14 juni 1965? Wat moeten jullie daarmee, hoor ik mompelen (mompel, mompel). Nou, daar staat een grote lap in van Al Capp over strips met tekeningen van zijn hand. Zodoende. + Zeg, dit wordt toch geen column over Capp en Abner alleen hè? + Nietzeuren liefje. + In de film The tenth victim, een toekomstfantasie, komt een 21ste-eeuwse figuur voor (Mastroianni), die wiegedrukken verzamelt van Batman, Superman en Wonderwoman. Wat zal-ie daar een moeite mee gehad hebben, als je rekent dat mensen die dingen nu allemaal weggooien. + Daarom gaat het Stripschap t'eenent'ander bewaren, om die man straks van dienst te zijn, niet: weggooien dus. +

Robbedoes is weer terug in Robbedoes. We hadden wat moeite met de herkenning. Helaas (zucht). Koop dit blaadje maar niet meer (zucht) En koop dan gelijk, als dat nog lukt, het derde nummer van Knijp, waarin een mooi stuk van Wim Noordhoek over strips jongensboeken en jeugdsentiment. Een gedegen, toch met lichte toets geschreven artikel, dat kennis van en liefde voor de materie verraadt, Nee, wij gaan dat niet overnemen, wij kunne hooguit signaleren. +Signaleren we dus ook nog maar weer eens Hola I, het boek van het nieuwe denken, waarin een goed stuk van Knegtmans over Eric de Noorman (uitgeverij Thomas Rap, Amsterdam). + Nogmaals, we nemen niets over, daar zouden nog uitgevers noch auteurs iets wijzer van worden. In Moelmer van Jan Hanlo staat op pag.63 iets over "dit slechtstbetaalde vak": "Als men bedenkt dat mijn boek....negen gulden vijftig kost --een prijs die reeds laag gesteld is-- mij vierenzeventig cent per exemplaar opbrengt! (de boekhandelaar krijgt veertig procent) + Inderdaad, als je dat bedenkt, besef je dat je de auteur een heel slechte dienst bewijst door stukken, die over strips gaan, en die wij nou toevallig leuk vinden, in hun geheel (zonder betaling uiteraard) over te nemen. Wij doen dat dus niet. Wij zeggen hoogstens: koop nou dat Moelmer van Hanlo even (uitgeverij Querido, 1967), want er staat zo'n aardig stuk in over de Peanuts-strip, plus een mooi gedicht, ook al over strips, plus opmerkingen in de recensie van Nader tot u als "Ik verlangde op zo'n moment wel eens naar een goede Flintstone (zeventig cent)". +Te koop of te bestel in de bona fide boekhandel. + Krazy Kat, de unieke strip van George Herriman, die de Amerikanen zo'n veertig jaar in de ban hield, en die in 1944 bij het overlijden van Herriman verdween, die strip dus, met iets heel eigens, een heel eigen sfeertje, een eigen taaltje, ergens een schakel tussen James Joyce en John Lennon, tussen Dada en het surrealisme, die strip werd dus herdrukt door Linus en door Witheek. Hou dat blad even scherp in het oog. En let op verdere gebeurtenissen, er zijn grote plannen (niet minder dan een Krazy-boek, mag ik wel even verklappen). Er was ooit al een Krazy-boek: "KRAZY KAT", New York, Holt 1946, met een inleiding van e.e.cummings, maaarrr dat is natuurlijk allang uitverkocht en nergens te bemachtigen (logisch, de liefhebbers houden het vast). Het is dus hoog tijd voor een nieuw Krazy-boek. + Ik schrijf nog iets voor u over: "Art, whether in a play by Congreve or in the newer form utilized by a Herriman, a Walt Kelly or a Capp, coaxes our minds to move out of their established conceptual grooves and liberates them for a fresh, creative look at reality." (Uit: How to read Li'l Abner intelligently, door Brodbeck en White, in het boek Mass Culture, Free Press Paperback 1957). + Het Franse blad Plexus heeft een rubriek waarin strips in woord en beeld behandeld worden. Popeye, BC en Lulu zijn al aan de tand gevoeld. We signaleren maar weer even. +De talloze diverse underground blaadjes publiceren talloze diverse strips. Waaronder pornografische. Nee, we noemen geen namen, anders worden onze lezertjes maar slecht. +Hebben onze lieve oplettende lezertjes al allemaal hun contributiegeld betaald? Nee? Wel rondondendron nogaantoe, betalen potdome. Schroef lòsdie pen. + Wat vinden jullie van de vertaling "Abel Klorus" voor Li'l Abner"? Geen beste beurt hè. Jassiemijn voor Daisy Mae kan er wel weer mee door. Bleu voor Bashful is ook een vondst. De problemen van de vertaler, ze zijn vele.

THASS TH' COMPANY PAPPY WORKS FO'!!
THEY'S PROB'LY DELIVERIN' HIS FUST WEEK'S PAY!!
T.&T. TTRESS Co.
IT'S TREMENJUS!! MUST BE A FORTUNE IN IT!!
OH -SOR- THAR IS!!
HOLD IT, LADY!! THIS SHIPMENT IS COLLECT!! $17.50 PLEASE!!
NEEDLESS TO SAY, AH WAS FIRED—

I'M WRITING A THESIS ON "COMMUNICATION"—AND YOU'RE THE GREATEST EXPERT ON IT—
??—AH IS?
CERTAINLY!! WHEN YOU SLEEP ON TV YOU COMMUNICATE TO MILLIONS—
AH DIDN'T KNOW AH—BLUSH!—TALKED IN MAH SLEEP—
YOU DON'T HAVE TO TALK TO COMMUNICATE!! YOU DON'T EVEN HAVE TO BREATHE!!

Kritiek op de vertaler, zij is makkelijk. Het initiatief om Abner (daar is ie weer) in Nederland te introduceren, het is bewonderenswaardig. + Niet zeuren liefje, je contributie betalen en verder dit stuk maar overslaan (ik had je nog zo gewaarschuwd, niet te gaan lezen) (het valt allemaal zo tegen). + Little Nemo, -en nu niet eens die eeuwige Abner die ieder ogenblik opduikt, -dat is de oeroude strip waar Hi2k zo van gecharmeerd is. Welnu, er is goed nieuws voor de HWse Ridder die dat nederige blaadje leidt. Bij de twee afleveringen die hij al plaatste hoeft 't niet te blijven. Want..... maar laat ik bij het begin beginnen. Winsor McKay, de auteur van L.Nemo en een groot artiest (Maker ook van de eerste Amerikaanse tekenfilm), was zakelijk bepaald geen genie, en ook voor 't overige liet hij alles maar aansloffen. Hij tekende zijn beeldschone prenten, en bekommerde zich verder nie niet al te zeer om hun lot. Zo bewaarde hij geen originelen. Wegwerpconsumptiestrips. Maar nu het mooie. Zijn zoon, Robert het jongetje dat voor Nemo model stond, was uit ander hout gesneden. Groot geworden, heeft hij zich onsterfelijk verdienstelijk

gemaakt door a, een stripbureau op te richten, het McKay Syndicate, b, een aantal ouwe strips van zijn vader te restaureren en c, heruittebrengen. Goed werk, bravo! Zodra contact met deze goeie vogel is gelegd, zullen we er wel meer van horen. Tenminste, zolang de prijzen in het redelijke vlak liggen. + Het schijnt dat een neef (oomzegger) van Pat Sullivan (groot schepper van tekenfilms/strips van FELIX DE KAT) (niet te verwarren met Krazy Kat)) (kunt u het allemaal nog bijsloffen?) nog in leven is (dat familielid dus) en mogelijk informatie over Pat kan verschaffen. Niet te geloven allemaal. + Sijmen, betaal. Ja, jij.+ De mooiste strip die we de laatste tijd onder ogen kregen is stellig "la Vilaine Lulu" door (modekoning) Yves Saint Laurent. Lulu is eigenlijk een antistrip. In een zg. slordige, maar uiterst geraffineerd/artistiek tekenstijltje zet Yves de lotgevallen van zijn antiheldin neer. Zekere mysogiene trekjes zijn hem niet te ontzeggen, maar alla, dat zit ook in Peanuts, in L & H. in Andy Capp èn in Felix, for that matter. Zie voor deze Lulu ook Plexus no. 9; of, als de beurs erg dik is, koop het Lulu-boek (uitg. Claude Tchou). Niet te betalen allemaal.

een paar maanden in de Volkskrant, onder de naam Linke Loetje. Vertalingen goed, humor vaak droog, dikwijls raak, somtijds zuur, vooral als het huwelijksleven van Andy op de korrel genomen wordt, dan komt er je reinste misogynie voor den dag. Hetzelfde motief in bijv. The wizard of Id waar de tovenaar met een lelijk oud wijffie gehuwd is en maar niet kan nalaten daarover steken onder water uit te delen, de geest onder (toverwater) doet er ook al aan mee. Huwelijken waar je van gruwt. Teken des tijds? Spiegel der huidige moraal? Zijn deze strips daarom zo populair? Vraagtekens..... +In Café Scheltema botst uw Smurfje op tegen Pierre Bartier, de tekstschrijver voor een van de sexiest strips aller tijde:Jodelle. Pierre Bartier is 22 jaar. Pierre Bartier is een aardige man, staat Smurf meteen een blikseminterviewtje toe. Hoelang doet u dat werk nou, meneer Bartier? (in het Frans natuurlijk). Vier jaar. En vindt u dat nu moeilijk, meneer Bartier? Nee, het lijkt veel op het schrijven van een filmscript. Hebt u innige contacten met Guy Pelaert (de tekenaar van Jodelle)? Nee, er gaan weken voorbij dat

+ Volgens Marshall McLuhan, om nog even de culturele te blijven, is de kleuren-tv bij de volwassenen populair omdat ze gelijkt op de kleurenweergave van de strips uit hun jeugd. Terug naar het jeugdsentiment dus, als we 't goed begrijpen; heb je 't ooit zo zout gegeten? Dit alles en nog meer is te lezen in het Winternummer van Sight and Sound. + BC/Oerm blijft peil houden, al is er een langzame stijlverschuiving te constateren. De vertaler zet ook zijn beste beentje voor. Wat denkt u van deze: als Oerm Strip Thor: Je bent te laat Oerm: 't is beter dat ik te laat kom dan helemaal niet. Thor: Wie zegt dat?
Johnny Hart is een van zijn fameuze serietjes begonnen, over het barleven à la Stone Age, met Wilbram achter de bar. Sterke witzen. De platvoetige knolneusige, bijna romploze Grog zegt voor 't eerst van z'n leven iets zinnigs: "Grog". + Tja, die serietjes van Hart. Herinnert u zich die van vorig jaar, over de oesters. "Oesters hebben voeten, oesters hebben handen" --beregoed! +Oerm strip + Konden we in ons milde nummer de afwezigheid van Andy Capp in het Nederlands taalgebied constateren, en moesten we dat in ons eerste nummer corrigeren wat Vlaanderen betreft (Zondagnieuws), het hek is nu helemaal van de dam. De ook in de States zeer populaire Andy Capp verschijnt sinds

we elkaar niet zien. ??? Dan stuur ik hem de ideeën schriftelijk, of ik bel hem op. Betaalt dit werk nou goed, meneer Bartier? (Het hardere interview-werk zoals u ziet). Nee, het betaalt niet zo dik, dat vlat zwaar tegen. Welke strips bewondert u? Prawda, Barbarella, Saroka, les Américains...??? Pogo, Disney, Abner, Prins Val. Een laatste vraag: hoe vindt u de strip Sadine in de Haagse Post? Antwoord: £"-$$/+¼ƒƒƒ£££$$$!!! (Bartiers walging/verachting kan niet in gewoon schrift worden weergegeven) 'We leven met hem mee.+ Kort na Chaval, de Franse cartoon tekenaar, is ons een tweede belangrijke cartoonist ontvallen: Peter Arno, een van de velen die het blad The New Yorker groot hielpen maken. Hij werd 64 jaar. Arno behoorde bij een decade: de decade van Fritzgerald, Hemingway, Babe Ruth, Cole Porter, jazz muziek en Krazy Kat, de gay twenties van Rudy Vallee, Anita Loos en Dorothy Parker,de periode van het Some like it hot en het Running Wild. Arno werkte in een duidelijk herkenbare stijl: een wereld van grijzen en zwarten met daarin scherp getekende contouren. Meisjes, pierewaaiers, champagneflessen en feestmutsen. Daarin verloren een eihoofdig, besnord mannetje dat 't allemaal niet zo ziet.

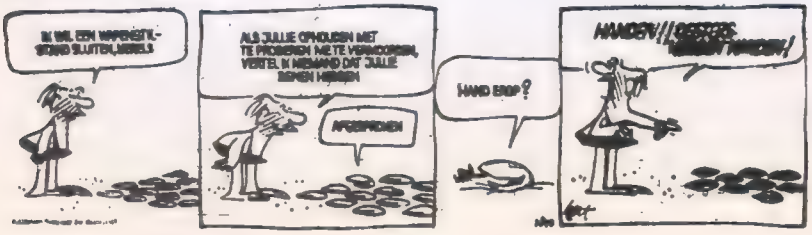
IK WIL EEN WAPENSTILSTAND SLUITEN, HEREN
ALS JULLIE OPHOUDEN MET TE PROBEREN MIJ TE VERMOORDEN, VERTEL IK HERHAARD DAT JULLIE GEWEN HEBBEN
AFGESPROKEN
HAND EEN?
HANDEN/// OESTERS HEBBEN HANDEN!

Tragi-komisch een beetje. Newsweek schrijft over hem: "This unruffled little bird sitting on his unhatched passions is a great American character,

like Keaton's deadpan hero, Chaplin's gallant fall guy, O'Hara's Pal Joey, or George Herriman's holy innocent Krazy Kat." (Newsweek, 4 maart 1968). + Er bestonden al Peter Arno-boeken en boekjes, die tweedehands nog wel te achterhalen zijn. + In april het TWINTIGSTE Andy Capp-boekje uit, dus opgelet, vrienden van deze Linke Loetje. Niet minder dan 96 pag. in onvervalst Cockney. Uitg.: Daily Mail Books. + Voor 't eerst na jaren komt, in juni in Frankrijk een nieuwe Kuifje uit. Titel: Vol 714 Pour Sydney (Vlucht 714 naar Sydney). Een Engelse vertaling is al in voorbereiding, waar blijft Nederland (pardon, Vlaanderen). + Het Zwitserse Weekly Tribune is sinds Nieuwjaar wel erg klein geworden met zijn kleurenstripbijlage. Jammer, want er was in Europa al zo weinig anders op dit gebied. + De Flaterfoon gaat en dus....
T.Smurf

IT'S ALL OVER, MY PRETTY ONE! WE'RE FALLING. THE VENOM'S REACHING US. NOR WILL I ESCAPE ITS EFFECTS. WHICH IS ONLY JUST: THE VENOM'S THE BLOOD OF THE CITY... THE QUEEN CANNOT OUTLIVE HER KINGDOM...

STRIP – PERS

U weet nog wel, hè (zie anders Stripschrift 1), dat we de jacht geopend hebben op de strips die in het roerige krantenwereldje het licht zien (hihi klisjee), nietwaar? Nou daar is wat uitgekomen hoor. Dankzij vooral Jan Willem van Erp en ook andere apenfanate speurneuzen (dank, allemaal, wuif, verrassing is in aantocht) kan Stripschrift hier beginnen met het begin te publivibreren (o, er is noch veel meer, heus!). Eerst een overzichtje van welke strips er in welke nederkranten staan (door Jan Willem van Erp); De Landelijke Dagbladen en De Regionale Dagbladen. Vervolgens nog van uw redaksiesikruttaris wat week- en andere bladen plus de paar gevalletjes die het overige speurspul nog ontdekte en J.W. niet (niet veel). In de volgende Stripschriften komen de Belgische (B) (door Serge Bertran & J.W. van Erp) en andere buitenbladen (C) (door J.W. van Erp & TMF Steen) aan de beurt. En oja, er zullen wel veel fouten en verouderingen instaan.

de strip in de Nederlandse pers

door J.W. van Erp en C.J. Aarts

LANDELIJKE DAGBLADEN
(& enkele niet aan een specifiek gebied gebonden bladen, als de Handels- en Transportcourant)

HET ALGEMEEN DAGBLAD
heeft een speciale strippagina, op pag. 4. = Dr. Rex Morgan =(Rex morgan MD) (in Herald Tribune) van Dal Curtis (volgens AD) (maar (hoe vreemd) volgens Her Trib zijn de scheppers Bradley & Edgington). Geen grootse strip. Dan de befaamde =Tintels=(The Larks, daily mirror) van Jack Dunkbey. =Mandrake=, Lee Falk & Phil Davis. =Prinses Uit De Onderwereld, ook wel =Miranda=, van Peter O'Donnell. Daaronder de befaamde =Oerm=(BC) (Her Trib) van Johnny Hart. =Tiffany Jones= van Jenny Butterworth & Pat Taurret =Kappie= (weet je nog dat er Kappieboeken te krijgen waren vroeger tegen inlevering van een bepaald aantal pastachocapunten? Ik at me er ziek aan). O ja, dit strip tatata is of course van Toonder, M. Hiervan knip ik alleen maar de goede strip uit. Ja, Oerm.

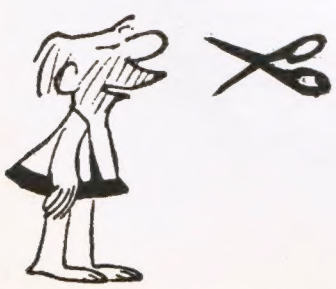

HET ALGEMEEN HANDELSBLAD
heeft één strip, en niet eens zo'n geweldige: =Wipperoen= (R.Bär & J.v. Reek)

DE NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT
heeft alleen maar =Tom Poes=van.... nee, dat zeg ik niet, dat is een Raadsel; misschien kunnen we er een Prijsvraag van maken. OK, NRC. (ik ben niet rechts, dat niet)

Oej, HET PAROOL
Heel aardige strips, op pag. 2: =Klein Grut(jaja, The Peanuts, van Charley "brown" Schulz The Master). =Krasienhove= (Willy Lohman) =Brommy & Tommy= (JD v Exter) =Revolverhelden= (Harry Bishop) Dat was het Parool.

De goede krant DE TIJD plaatst (oejoej) (slik) =Tom Poes= van M.T. =Tovenaar van Fop, =Wizard of ID, door Parker & Hart. Maar maar maar maar maar 's Zaterdags: Tom Poes, een maxi-aflevering van ID, en een reuzenblok Peanuts (hier "De Lieverdjes" geheten). En Astérix .....tja.
Het laatste Landelijke Blad, DE WAARHEID, heeft Fed en Vetertje in Priktolland, Cisco Kid (eig. Frisco Kid), van Jose Luis en nog een weekend strip zonder naam.

DE TELEGRAAF/NIEUWS VAN DE DAG
heeft op pag. 2: =Koning Hollewijn= Marten Toonder =Rick de Kikker=Joop Geesink (voor de hele kleintjes) =Dr.K Kildare= van Ken Bald (Eradlik Studio's van Unitelzeker. Of van sjaak gans. (O nee, die werkt mee aan rick de kikker (avro of tros-tv?) kwekkwek)
Nog een dokter. Is blijkbaar in: =Dr. Ben Casey= (van Neal & Adams) Wéér... nee. Geen Dr. Kimble. Wel de =Flintstones= (hanna & barbara, ja), en de =Buytelears= (Gambols)(Dobs & Barry Appleby) en =Rakker=)nog steeds de Scamp van Walt Disney, in kleur in de weekly trib, en in het neders ook in "Donald Duck". Verder in dit TeleTrosblad Dennis, maar dat is geen strip. (Dennis The Menace, van?)

TROUW
Weinig strips, toch een redelijk goede krant. Vietnam & zo. Maar daar gaat het nu niet over, op pagina vier staan de drie trouwstrips. =Popeye=Elzie Segar (er zijn Popeyeboeken) =Birre Beer= Marten Toonder =de Avontuurrakkers= van wie is dat eigenlijk? Van Simon?

DE VOLKSKRANT
heeft =Hoki En Poki=(Rie Kooymans) = Moem= (Lars Jansson) =Linke Loetje= (Andy Capp, van Reg smythe) =Prof.Cumulus= van Gerard Wiegel.

HET VRIJE VOLK
geeft elke dag 5 beeldverhalen: =Rip Kirby= (ook in Her Trib) van John Prentice. (begonnen door Alex Raymond, de man van Flits (ook wel Flash)Gordon (in Pep in kleur, weleer). =Flits Gordon=Alex Raymond (in 1956 verongelukt) (allemaal volgens The Penguin Book of Comics in het vervolg aangeduid als PBOC) Tussen Gordon en Kirby afgedrukt staat =Julia (En De Aktrice)= v an ene Drake (?) =Appie Happy= 's maandags op de sportpagina, van NTS Sport's Di(c)k Bruynestein. +Bella Dons = (Klaas Groot) (staat Paulus er nou nog in of niet?)

HET LIMBURGS DAGBLAD
DE BESTE STRIPKRANT VAN NEDERLAND
=Fred Basset=, =Kapitein Rob=, =Piloot Storm=, =Batman=(Bob Kane) =Simpelman= (Wim v Wieringen) =Walter en Connie= en =Suske en Wiske= door de week En een wiekend kleurenbijlage met enorme Suske en Wiske en ander VanderSteenstripspul.

DE NIEUWE LIMBURGER
(ja weer uit Limburg!) Ook een goeie Op door-de-weekse dagen een Grote Strippagina, waarop de strips fijn groot staan afgedrukt: =Lucky Luke=, =Nero & co=,=Biggles=, =de rode ridder= (Vandersteen?), een Supergroot afgedrukte (eenderde pagina of zo) =Kit Carson=, en elke dag TWEE afleveringen van =Carol Day= (voor de liefhebbers). Hèhè.

- DE MAAS- EN ROERBODE:
=Paul Vlaanderen=, =Suske en Wiske=, =Rechter Tie= en =Walter & Connie=. Strips verspreid door de krant.

HET NIEUWE LAND
brengt =Suske en Wiske=, =Brammetje Fok=, =Panda=.

HET NIEUWSBLAD VAN HET NOORDEN
schenkt ons telkenmale weer =Panda=, =Rechter Tie=, =Batman=, =Kapt.Rijkers=, =Polle, Pelli en Pingo= en =Brammetje Fok=.

HET DAGBLAD VOOR NOORD LIMBURG:
=Rechter Tie= en =Suske & Wiske=.

't NOORDHOLLANDS DAGBLAD
toont ons =Biggles=, =Suske + Wiske= en =Lucky Luke=.

HET NOORD VELUWS DAGBLAD:
=Piloot Storm=, =Rechter Tie= en =Tekko Taks=.

HET DAGBLAD VAN HET OOSTEN:
=De Zwarte Anubis=, =Fred Basset= en Paul Vlaanderen=.

HET ROTTERDAMSCH NIEUWSBLAD eh.....
=Panda=, =Rechter Tie=, =Brammetje Fok=, =Suske en Wiske= en =Davy Jones=.

DE RIJN EN GOUWE
is (ook al) een kopblad van het Algemeen Dagblad. Vandaar: dezelfde strips als in het AD.

het dagblad DE STEM heeft geen echte strippagina; in het blad verspreid staan =Lucky Luke=, =Biggles=(dubbel) en =Suske en Wiske=.

-TUBANTIA
Batman= en =Panda=. That's all. Ook

DE TWENTSCHE COURANT heeft geen speciale strippagina (grrr). =Smidje Verholen= =Biggles=. =Ferdinand= en =Nero= staan Kraskras door het blad verspreid.

HET UTRECHTSCH NIEUWSBLAD publiceert =Josephine=, van Elisabeth Brozowski (of is het Brozowska? kennelijk een slavische naam. Even de russische grammatica van Cheraskowa raadplegen: (blader, blader) ja; in elk geval in het Russisch gaan de meeste vrouwennamen uit op -a. 'T is dus waarschijnlijk Brozowska. Stipresearch, niet?) Verder heeft het UN: =Carol Day=, =Panda= en =Suske en Wiske=. O ja, en =Alfred=.

HET NIEUW UTRECHTS DAGBLAD
is een kopblad van het Parool, en heeft dus de strips van dat blad (oa de nederlandse Peanuts)

HET VELUWS DAGBLAD
werkt zo nauw samen met het Utrechtsch Nieuwsblad, dat bv ook de strips van het UN door het VD worden overgenomen.

Weer een krant zonder strippagina:
DE WINSCHOTER COURANT.
Toch heeft de WC strips: =Suske en Wiske=, haha =alleen op de wereld=, =Kapt. Rob= en =Carol Day=. Ze staan door die courant verspreid als Heikrekels op een hitparade.

HET DAGBLAD VOOR DE ZAANSTREEK/DE TYPHOON heeft alleen =Kappie= van Toonder en de pastachoca.

De ZIERIKZEESCHE NIEUWSBODE heeft =Aram= Het oog van Siva3,

HET VADERLAND; de krant van =Moem=, =Kappie=, =Kapitein Rijkers=,=Tom Poes= =Carol Day= en =Alfredo=; zes strips.

DE VRIJE ZEEUW er minder. Eén.
NL. =Morgan De Magiër=, ik weet niet van wie.

DE PROVINCIALE ZEEUWSE COURANT:
=Piloot Storm=, =Carol Day= en Polle tata=. En tenslotte

DE PROVINCIALE ZWOLSCHE EN OVERIJSSELSCHE COURANT. =Suske en Wiske=. =Brammetje Fok=. =Panda=.

Er zijn nog meer regionale dagbladen. Maar die heb ik niet bij de hand, Asser Crt, De Veluwezoom, Edens Dagblad, en nog een paar. Maar bijna al die kranten zijn kopbladen van andere bladen, en hebben dus geen originele stripvoorraad.

Jan Willem van Erp

SPREKERSLIJST

Regelmatig bereiken Het Stripschap verzoeken om levering van SPREKERS ten behoeve van volksuniversiteiten enz. Het gaat daarbij om deskundigen die op onderhoudende wijze -al dan niet gesteund door dia's- het woord kunnen voeren over strips. In verband hiermee wil het bestuur overgaan tot het samenstellen van een sprekerslijst. Deze lijst zal regelmatig worden herzien. Zij die aan de vereisten menen te voldoen om aan de lijst te worden opgenomen, worden uitgenodigd zich in verbinding te stellen met de secretaris van Het Stripschap, Van Tuyllweg 79, Amsterdam.

Het Bestuur.

" Het bestuur heeft de Heer K.Helderman, Zocherstraat 60, Amsterdam, bereid gevonden de funktie van adjunct-secretaris waar te nemen".

Na geïllustreerde P. en Spaarnestad heeft ook Uitgeverij Vanderhout, in de persoon van ons lid Fiedeldei Dop, de stripschappers een verrassing in de vorm van een selectie uit het eigen fonds. Daarbij bovendien een gestencilde brief aan toegevoegd waaruit verheugend naar voren komt dat deze uitgeverij prijs stelt op meer communicatie met "de bewuste striplezer" Wie volgt?

STRIPSCHRIFT - FUTURUM

In de komende nummers zal Stripschrift artikelen opnemen van de heren drs. J.W.Claus en D. Dooyes; aandacht besteden aan de tentoonstelling 'Allemaal Beeldverhaal'; starten met de publikatie van een volledige (?) Tom Poes bibliografie; een artikel plaatsen over de science fiction van Pieter Kuha; strips in de buitenlandse bladen bekijken en meer artikelen over Lucky Luke en Katzenjammer Kids zijn in voorbereiding.
Houdt dit.....eh.....bladertje dus nog enige tijd in het snotje!

Ruilrubriek

Opgaven voor deze rubriek door overmaking van het verschuldigde bedrag op post-giro 151300 t.n.v. penningmeester van het Stripschap te Leiden - tekst op de achterzijde van de girokaart te vermelden - kosten: F.2,- per .....maximaal 40 woorden.

GEVRAAGD BOEKJES!

BRUINTJE BEER :
alle series behalve 2 en 8.

ERIC VLAAMS :
29 en volgende.

FLIPJE :
21, 24 t/m 33, 35, 37, 38, 40 t/m 43, 45, 47 e.v.

FOKKIE FLINK :
motief ski 2, 3, motief kaars 1, 6.

OME KEESJE :
1 t/m 6.

PABLO : 1 t/m 6.

PIEF : 1.

RIKKI : gevaarlijke lading.

WERELDREIS JEEP : deel 2.

AANGEBODEN

Beknopte Stripologie, duplicaten etc.

Frankfurther, Sloterweg 1212, Amsterdam 18.

ATTENTIE tot 25 aug. "het stripverhaal in België" tentoonstelling in de Albert I bibliotheek = Keizerslaan 2 Brussel I.

AANGEBODEN:
A. 15 Kapitein Robboekjes uit de eerste en tweede serie. De overgrote meerderheid bevindt zich in (zeer) goede staat.
B. Uitgeknipte KONING HOLLEWIJN verhalen, voornamelijk uit de eerste jaren van verschijning.

TE RUILEN VOOR: Stripverhalen, uitgeknipt of in boekvorm. Het liefst voor TOM POES-BOMMEL-verhalen.

DESNOODS is deze aanbieding te koop.
M.R.Marcuse-Hobbemastraat 19-Zaandam

GEVRAAGD: Felix de Kat tekenfilms en strips; lectuur en afbeeldingen Animajtion; Prins Valiant uit Sjors, Revue en buitenlandse tijdschriften; The Captain and the Kids (Katzenjammer Kids) Wie kan mij inlichten omtrent tekenfilms (bruin-wit) van The Captain and the Kids? A.R.Kamphuis-Pauwenlaan 106 Den Haag- 070-393706

GEVRAAGD: TOMPOESVERHALEN

1. drakenburcht
2. verdwijneiland
3. wonderdokter
4. monster van Loch Ness
5. geheimzinnige sleutel
6. grootgroeiers
7. deeltjes Blader Mee serie (Tom Poes op rijm) 8. buitenlandse TomPoezen
9. Radiobode
10. Ons vrije Nederland
11. Bommelbode

TE BIEDEN: honderden TomPoesverhalen
H.R.Mondria-Tevelingshof 8-Leiden 01710-32112

Met veel plezier kunnen wij reeds nu de volgende landelijke ruilbeurs aankondigen.
Deze zal worden gehouden in Utrecht, op zaterdag 12 oktober, van 10.30 - 14.30 uur. Lunchgelegenheid is aanwezig. Verder bijzonderheden in het volgende nummer.

Kent u personen die belang stellen in strips en nog geen lid zijn van het Stripschap geef dan hun naam en adres door aan het secretariaat dat zorg zal dragen voor toezending van ons inlichtingen stencil.

Gevraagd: Kraaienhove nrs. 1-136, 453-631, 692-869 en 929-989 Wipperoen van vóór 1967
Tom Poes uitgeknipt vóór nr. 3010

Aangeboden: Kapt. Rob 4,5,8,10-34,38, 40-53,56; Brommy & Tommy 1,3 en 4; Eric de N. IX; Kraaienhove 1571-1628

R.Richard - v Tuyllweg 79 - Amsterdam

GEVRAAGD: Heer Olivier B.Bommel & Tom Poes Te ruil: Eric (zoon van Eric, vloek van het goud & moerasmonster, Svitjolds schipbr. in Rome (VI), verloren Viking, onwillige held), Rob (div), Aram (zwaard van Palermo) en Kick Wilstra (div). C.J.Aarts -Singel 500-A'dam.

AANGEBODEN: ± 40 deeltjes van Kapitein Rob ± 20 deeltjes van Eric de Noorman
GEVRAAGD: deeltjes van de nederlandse en vlaamse serie Eric de Noorman
N.Noordermeer-Huidenkoperstr. 4''r-A'dam

Wie kan mij helpen aan strips van -SNEEUWVLOK- (ca.1940) door Wim Meuldijk. Klaas van der Spoel -A.P.Fokkerstraat 20A- Groningen.

TE KOOP GEVRAAGD VAN TOM POES: OUDE STRIPS EERSTE SERIE, GEKLEURDE BOEKEN EN PRENTEN. VOORTS ERIC DE NOORMAN. BEZIT NIETS VOOR RUILING. BRIEVEN MET REDELIJK BOD: A. SONNENBERG-LANGNEKSTR. 68- DEN HAAG

GEVRAAGD: Alle strips die over THEE handelen of die indirekt betrekking hebben op thee. Strips waarin thee wordt genoemd zijn ook van harte welkom. Hoeven geen specifiek Nederlandse strips te zijn. H.Noord -J.Luykenstraat 31 - Amsterdam.

7-29

"Neem ze de wapens af", beveelt de aanvoerder kort. Als dit gebeurd is, neemt een van de ruiters Eric's paard bij de teugel en zet de stoet zich in beweging. Het pad, dat zij volgen, leidt omlaag; de begroeiing wordt schaarser en weldra is in de diepte het doel van de tocht te zien: een door een palissade en ondiepe gracht omgeven hofstede. Eric neemt de ligging der gebouwen en de omgeving belangstellend in zich op. De onverwachte wending, die het avontuur genomen heeft, verontrust hem niet.

"In geval van nood kan ik mij nog altijd bekend maken", denkt hij. "Maar ik zal proberen het spel zo lang mogelijk mee te spelen".

Als men op de hofstede is aangekomen, worden Eric en Gunnar over de hof, die vol modderpoelen is en bezaaid ligt met afval, tussen de kippen en varkens door, die in het vuil wroeten, naar het hoofdgebouw gebracht. Vloekend schoppen de lansknechten de talloze grote grauwe honden opzij, die jankend en grommend, met ontblote tanden om hen heen sluipen. "Breng ze naar de grote zaal!" is een somber en morsig vertrek, slechts spaarzaam verlicht door kleine smalle raampjes, die hoog in de muur zijn aangebracht. Terwijl Eric en Gunnar daar wachten, drijven de bewakers de spot met hen. "Jongens, jongens, wat ben ik blij dat ik niet in uw schoenen sta", zegt een grote kerel die het hoogste woord heeft. "Koning Eric maakt korte metten met struikrovers!" "Kent ge koning Eric dan?" vraagt onze held, terwijl een fijne glimlach om zijn lippen speelt.

"Of ik hem ken? Man ik heb vlak naast hem gestaan, zo dicht als ik nu bij u sta!"

"Dat lachen zal hij u gauw genoeg afleren", zegt de marskramer, die nu ook durft, vol leedvermaak.

Aan het andere einde van de zaal, waar een gordijn een gang afsluit, wordt nu een luide schallende stem gehoord, die Eric maar al te goed kent.

"De woeste horde stormde met getrokken zwaarden op ons af. Het was een hevige strijd, maar tenslotte moesten zij het toch tegen ons afleggen", vertelde de stem. "Ja, ge kunt gerust aannemen, waarde Gnuba, dat ik - met heer Eric naast mij - voor geen tienvoudige overmacht opzij ga!". Het gordijn wordt terzijde geschoven en in de opening verschijnt ..... heer Halfra in gezelschap van Gnuba.

"Als Halfra mij ziet", denkt Eric bezorgd, "bederft hij de hele voorstelling".

Gebruikmakend van het feit, dat iedereen naar de burchtheer en zijn gast kijkt, schuift hij wat achteruit en verschuilt zich achter de rug van een grote krijger.

8-29

Minnelijk rondkijkend stapt heer Halfra de grote zaal binnen. "Het is waarlijk te betreuren", vervolgt hij zijn eenzijdig gesprek, "dat ge mijn edele vriend, Koning Eric, nog niet persoonlijk mocht aanschouwen. Weet ge, ik zou dagenlang over hem kunnen doorpraten" zegt hij, over zijn schouder heenkijkend tot de verveeld achter hem aanlopende Gnuba, die dit geen ogenblik betwijfelt.

"Maar laat ons thans gaan zien wat voor booswichten uw mannen hebben gevangen genomen".

De krijgers zijn bij de nadering van de landedelman en zijn hoge gast eerbiedig achteruitgeweken en Halfra staat van aangezicht tot aangezicht tot Eric.

"Maar dat is ....., " begint de praatzieke hoveling verbaasd, als de blik en een nauwelijks merkbaar hoofdschudden van de Noorman hem met open mond doet zwijgen. Heer Gnuba is naar voren getreden en tuurt wantrouwig van Eric naar Halfra.

"Wat wilde gij zeggen?" gromt hij. "Kent gij deze man?" "Uh ..... dàt wil zeggen ..... meende ..... uh, ik dacht ....." stotterde Halfra, koortsachtig naar een uitvlucht zoekend, maar Gnuba heeft geen aandacht meer voor hem. Zijn aandacht is getrokken door Gunnar, die de burchtheer nu doordringend aankijkt en hierdoor lijkt Gnuba in verwarring te raken. Dan herstelt hij zich en richt zich tot de marskramer. Zijn voornemen om Halfra verder uit te horen is hij blijkbaar vergeten.

Omstandig begint de marskramer zijn belevenissen te verhalen ..... "en tegen het vallen van de avond vielen ze me weer aan", besluit de man veel veel zachter.

"Ze sloegen me neer en stalen mijn paard en koopwaar. Die lange slungel?" met een beschuldigende vinger naar Eric, "is de gevaarlijkste van de twee." Eric heeft Gnuba, die hem een instinctieve afkeer inboezemt, nauwlettend gadegeslagen, maar kan zich niet aan de indruk onttrekken, dat het relaas van de marskramer Gnuba enigszins in verwarring brengt en ook de aanblik van Gunnar scheen hem even uit zijn evenwicht te brengen. Maar waarom? Gnuba laat hem echter niet de tijd langer na te denken. De burchtheer is achteruitgetreden en kijkt met een onheilspellende blik naar de gevangenen.

"Werp ze in een kerker", snauwt hij zijn mannen toe, "wij zullen wel eens met deze rabauwen afrekenen!"